

Tutkintokoulutustilastot 2021

Jukka Jonninen
Viivain Oy
jukka.jonninen@viivain.fi

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Metodologia ja lähteet	3
3. Yleiskatsaus vuoteen 2020	4
4. Tutkintokoulutuksen trendit 2010–2020	5
4.1. Tutkinnot	5
4.2. Opiskelijat	10
4.3. Uudet opiskelijat	14
4.4. Opintopisteet	18
4.5. Opiskelijapalaute	22
5. Yhteenveto	26

1. Johdanto

Ammattikorkeakoulujen toiminnan kovimman ytimen muodostaa tutkintokoulutus. Lähes kaikki ammattikorkeakoulujen käytävillä tavattavat henkilöt ovat joko tutkintoa suorittavia opiskelijoita, heitä ohjaavia opettajia tai kumpiakin palvelevia tukipalveluiden työntekijöitä. Joka vuosi ammattikorkeakoulututkintoa suorittaa opiskelijana yli 140 000 suomalaista, eli 2,5 % maamme koko väestöstä. Ammattikorkeakoulujen perusrahoituksesta alempaan ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon tähtäävän toiminnan tulokset – tutkinnot, työllistyminen, opiskelijapalaute – muodostavat 71 %.

Tutkintokoulutus on ilmiönä tärkeä paitsi ammattikorkeakouluille itselleen, myös yhteiskunnallisesti. Se tuottaa vuosittain lähes 30 000 uutta ammattilaista suomalaista työelämään uusintamaan. Tätä taustaa vasten tutkintokoulutukseen liittyvien ilmiöiden raportointi on ollut varsin vajavaista. Sekä ammattikorkeakouluilla itsellään että laajemmin koko yhteiskunnalla on laaja tiedonintressi koskien tutkintokoulutukseen liittyviä ilmiöitä ja trendejä: ketkä opiskelevat, mitä ja miten paljon? Kuinka nämä ovat muuttumassa, mihin suuntaan ja miten voimakkaasti?

Osviitta[®]-tietopalvelu on vuodesta 2019 alkaen tuottanut tutkintokoulutusta koskevan vuosittaisen raportin. Ensimmäinen näistä raporteista valmistui tammikuussa 2020 ja koski vuosia 2010–2019. Tämä järjestyksessään toinen raportti käsittelee vuosia 2010–2020. Raportin ensisijainen tarkoitus on tuoda Osviitta[®]-tietopalvelun asiakkaille tietoon tutkintokoulutukseen liittyviä trendejä, jotka ovat saattaneet jäädä näiltä huomaamatta. Tämän tiedon avulla ammattikorkeakoulut kykenevät myös peilamaan omia tuloksiaan ja saamaan ehkä selityksiä omassa toiminnassaan havaitsemilleen ilmiöille. Toinen tarkoitus raportilla on tuoda varhaisessa vaiheessa ammattikorkeakoulujen tietoon juuri päättyneen vuoden tärkeimpiä tuloksia ja asettaa nämä laajempaan historialliseen kontekstiin.

Ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksen tilastokatsaus 2020 -raportti poikkeaa valtaosasta muista Osviitta[®]-tietopalvelun tuottamista raporteista näkökulmallaan: se on koottu koko Suomen tasolla. Raportti ei keskity yksittäisten ammattikorkeakoulujen asemaan, vaan tutkintokoulutuksen trendeihin ja näitä selittäviin taustamuuttujiin. Näin se omalta osaltaan täydentää Osviitta[®]-tietopalvelun raporttikokonaisuutta tuomalla esille tietoja, jotka eivät muista raporteista suoraan ilmene. Raportin avulla pystytäänkin parhaimmillaan tunnistamaan trendejä ja heikkoja signaaleita varhaisessa vaiheessa, ennen kuin nämä näkyvät konkreettisesti ammattikorkeakoulujen arjessa. Tällöin näihin pystytään myös varautumaan ajoissa.

2. Metodologia ja lähteet

Ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksen tilastokatsaus 2020 -raportissa tarkastellaan viittä ilmiötä viiden taustamuuttujan kautta. Tarkasteltavat ilmiöt sekä taustamuuttujat on valittu niiden tärkeyden sekä Vipusen mahdollistaman tietopohjan ohjaamina. Huomiota on kiinnitetty myös Osviitta®-tietopalvelun muihin raportteihin pyrkimyksenä paikata raporttikokonaisuudessa olevia aukkoja. Tämä selittää myös mm. työllistymisen sekä kansainvälisyyden poissaolon raportista: niitä käsitellään perinpohjaisesti omissa raporteissaan. Toinen syy näiden kahden ilmiön puuttumiseen liittyy ajankohtaan: niistä saadaan tietoa vain suurehkolla viiveellä, kun tilastokatsaus välittää uunituoretta tietoa.

Tarkasteltavia ilmiöitä on viisi: tutkinnot, opiskelijat, uudet opiskelijat, opintopisteet sekä opiskelijapalaute. Näitä kaikkia tarkastellaan viiden eri taustamuuttujan näkökulmasta: ISCED-kori, koulutustyyppi, sukupuoli, ikä ja kansallisuus. Tavoitteena on taustamuuttujien kautta avata tutkintokoulutukseen liittyviä koko valtakunnan tasolla ilmeneviä trendejä. Viiden taustamuuttujaryhmän tekijät muodostavat yhteensä 13 eri yksittäistä taustamuuttujaa: ISCED-koreja on neljä, ikäluokkia kolme ja kansallisuuksia kaksi. Ikäluokat on jaettu alle 25-vuotiaisiin ”nuoriin”, 25–34 -vuotiaisiin ”nuoriin aikuisiin” sekä yli 34-vuotiaisiin ”aikuisiin”. Kansallisuudet on jaettu ”suomalaisiin” ja ”ulkomaalaisiin”.

Kaikkia tarkasteltavia ilmiöitä havainnoidaan vuodesta 2010 tai tuoreimmasta saatavilla olevasta tilastovuodesta lähtien. Ilmiöstä saadaan siis lähes kaikissa tapauksissa tilastot peräti kymmeneltä viime vuodelta, mitkä kattavat koko uuden mallisen rahoitusmallin olemassaolon, että muutamat sitä edeltävät vuodet. Näin saadaan suuntaa antavaa tietoa myös tulosperustaisen rahoitusmallin vaikutuksesta tarkasteltaviin ilmiöihin. Kappaleessa kolme tehdään lyhyt yleiskatsaus vuoteen 2020. Kappaleessa neljä käydään tutkintokoulutuksen trendit läpi viiden ilmiön osalta siten, että analyysi keskittyy taustamuuttujien vaikutuksen suhteellisen ja absoluuttisen merkityksen kuvaamiseen. Taustamuuttujien trendiä kuvataan vertaamalla sitä vuosien 2010–2012 keskiarvoon.

Lähes kaikissa kohdissa tilastolähteenä toimii Vipusen Ammattikorkeakoulutus -osion Opiskelijat ja tutkinnot -kohdan analyysiraportti. Poikkeuksen muodostaa opiskelijapalaute, missä käytetään Opiskelijapalaute-kohtaa sekä Extra Vipusen tietoja vuoden 2020 osalta. Useissa tarkasteltavissa ilmiöissä ei vielä tammikuussa ole käytettävissä lopullisia tuloksia. Yleensä osa joulukuun toteumista puuttuu. Näissä tilanteissa puuttuvat luvut on pyritty selvittämään tilastollisilla menetelmillä hyödyntäen edellisvuosien toteumatietoa ja sen kertymäaikatauluja.

3. Yleiskatsaus vuoteen 2020

Ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksen tilastokatsaus 2020 aloitetaan suuntaamalla huomio tarkasteltavien viiden ilmiön koko maan tuloksiin vuonna 2020. Samalla näitä verrataan vuoden 2019 toteumaan. Näin saadaan lukijalle yleiskatsaus vuoteen 2020, mitä kaksi seuraavaa kappaletta syventävät tarjoamalla lukujen ja muutoksen taustalla olevia trendejä, menneiden vuosien kontekstin sekä taustamuuttujien vaikutuksen havaittuun muutokseen.

Ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksen vuosi 2020			
Ilmiö	2019	2020	Muutos
Tutkinnot*	27 639	28 216	2,1 %
Opiskelijat	140 487	147 138	4,7 %
Uudet opiskelijat	39 585	45 906	16,0 %
Opintopisteet (AMK)*	45,37	43,39	-4,4 %
Opiskelijapalaute (AMK)	5,107	5,235	2,5 %
*Tutkintotiedot ja opintopisteet ovat vielä vahvistamattomia ennakkotietoja			

Taulukko 1: Ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksen vuosi 2020

Ammattikorkeakoulujen tutkintomäärät nousivat taas uuteen ennätykseen, vaikka korona sotki valmistusaikatauluja pahasti kevään aikana. Nousu keskittyi yamk-tutkintoihin ollen kokonaisuudessaan 2,1 % tutkintomäärän kasvaessa ensimmäisen kerran yli 28 000 kappaleeseen. Opiskelijamäärässä nähtiin merkittävä lähes 5 % kasvu yli 147 000 opiskelijaan. Tämä oli seurausta uusien opiskelijoiden lukumäärän kasvusta peräti 16 prosentilla peräti lähes 46 000 uuden opiskelijan aloittaessa tutkinnon ammattikorkeakoulussa vuonna 2020.

Ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden keskimääräisessä opintopistemäärässä koettiin ennakkotietojen perusteella lasku, mikä saattaa ainakin osin johtua aloittaneiden määrän rajusta kasvusta. Vuonna 2019 jokainen opiskelija suoritti keskimäärin 45,4 opintopistettä, mutta vuonna 2020 tämä luku laski ennakkotiedon mukaan 43,4 opintopisteeseen. Opiskelijapalautteessa ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden kaikkien kysymysten keskiarvo ylsi kaikkien aikojen suurimpaan vuosiparannukseen keskiarvon parantuessa lähes 0,13 pisteellä. Tämä on erittäin suuri parannus kun huomioidaan vuosien 2015-2019 keskiarvon nousu, mikä oli yhteensä 0,11 pistettä.

4. Tutkintokoulutuksen trendit 2010–2020

Tutkintokoulutuksen trendit 2010–2020 -kappaleessa käydään läpi kaikki viisi tarkasteltavaa ilmiötä neljästä eri näkökulmasta. Ensin esitetään tulokset absoluuttisina lukuina taustamuuttujittain keskitetyen kokonaisuuden muutokseen, mikä esitetään erillisenä kuvaajana. Seuraavaksi käydään läpi taustamuuttujien kehitys vuonna 2020. Tämän jälkeen esitetään jokaisen taustamuuttujan vuosittainen osuus kokonaisuudesta, millä nähdään konkreettisesti yhdellä kuvaajalla näiden suhteellinen asema sekä tässä tapahtunut muutos. Lopuksi tarkastellaan jokaisen taustamuuttujan suhteellista asemaa vuosittain verrattuna vuosien 2010–2012 – tai vastaavan ajankohdan – keskiarvoon. Näin nähdään vielä kolmannen taulukon tarkastelua selkeämmin taustamuuttujittain tapahtunut muutos

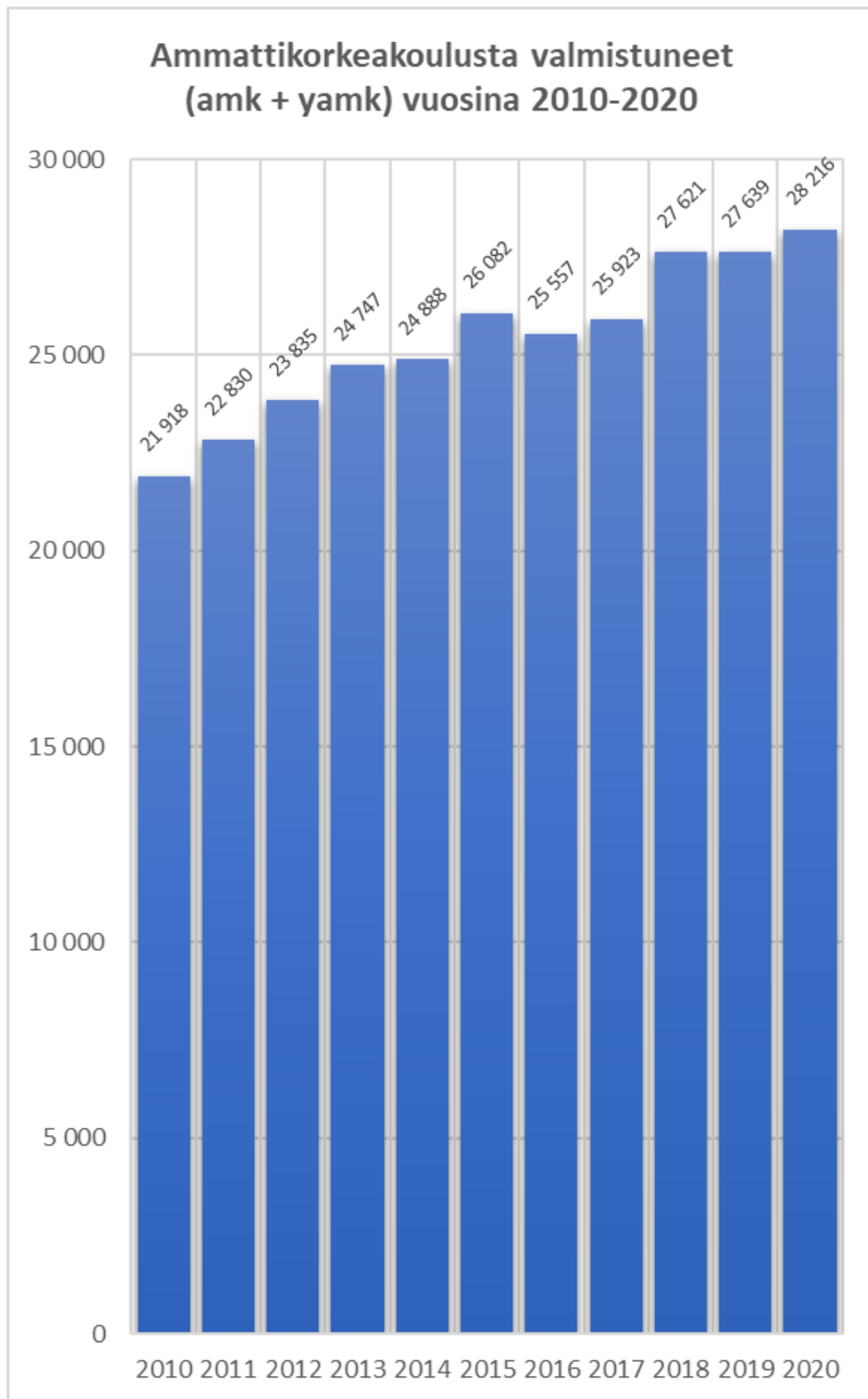
4.1. Tutkinnot

Ammattikorkeakoulujen tutkinnot (amk + yamk) taustamuuttujittain vuosina 2010-2020												
Taustamuuttuja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos* 20 vs. 19
Kulttuuri	1 944	1 989	2 004	2 103	2 031	2 028	1 947	1 722	1 743	1 695	1 814	7,0 %
Talous	6 084	6 468	6 831	7 017	7 209	7 590	7 245	7 254	7 557	7 449	8 185	9,9 %
Sote	7 062	7 629	8 094	8 328	8 436	8 919	8 985	9 858	10 389	10 311	10 238	-0,7 %
Tekniikka	6 828	6 744	6 906	7 299	7 212	7 545	7 380	7 089	7 932	8 184	7 978	-2,5 %
AMK	20 667	21 312	22 122	22 800	22 779	23 715	23 043	23 166	24 504	24 319	24 350	0,1 %
YAMK	1 254	1 521	1 707	1 947	2 115	2 367	2 517	2 754	3 117	3 331	3 869	16,2 %
Nainen	13 794	14 487	14 937	15 228	15 498	16 218	15 981	16 395	17 145	16 927	17 228	1,8 %
Mies	8 124	8 346	8 895	9 522	9 396	9 864	9 582	9 525	10 476	10 722	10 990	2,5 %
Nuori	6 420	6 705	7 107	7 293	7 179	7 881	7 545	7 458	7 317	6 950	6 591	-5,2 %
Nuori aikuinen	11 175	11 454	11 823	12 066	12 087	12 306	12 060	12 051	13 275	13 452	13 894	3,3 %
Aikuinen	4 326	4 674	4 902	5 388	5 628	5 895	5 958	6 408	7 029	7 243	7 925	9,4 %
Suomalainen*	20 958	21 756	22 500	23 319	23 394	24 306	23 763	24 324	25 857	25 746		-0,4 %
Ulkomaalainen*	963	1 077	1 329	1 431	1 500	1 776	1 800	1 596	1 764	1 899		7,7 %
Yhteensä	21 918	22 830	23 835	24 747	24 888	26 082	25 557	25 923	27 621	27 639	28 216	2,1 %

Lähde: Vipunen / amk / Opiskelijat ja tutkinnot / Analyysiraportti 3.1.2020 (vuodet 2010-2018), 3.2.2021 vuoden 2019 tiedot; Extra Vipunen / Tavoiteajassa tutkinnon suorittaneet 3.2.2021 (amk 2020), Extra Vipunen / Kaikki tutkinnot (yamk 2020 lukumäärä); vuoden 2020 tiedot alustavia, *Kansalaisuudesta ei ennakkotietoa saatavilla vuoden 2020 osalta

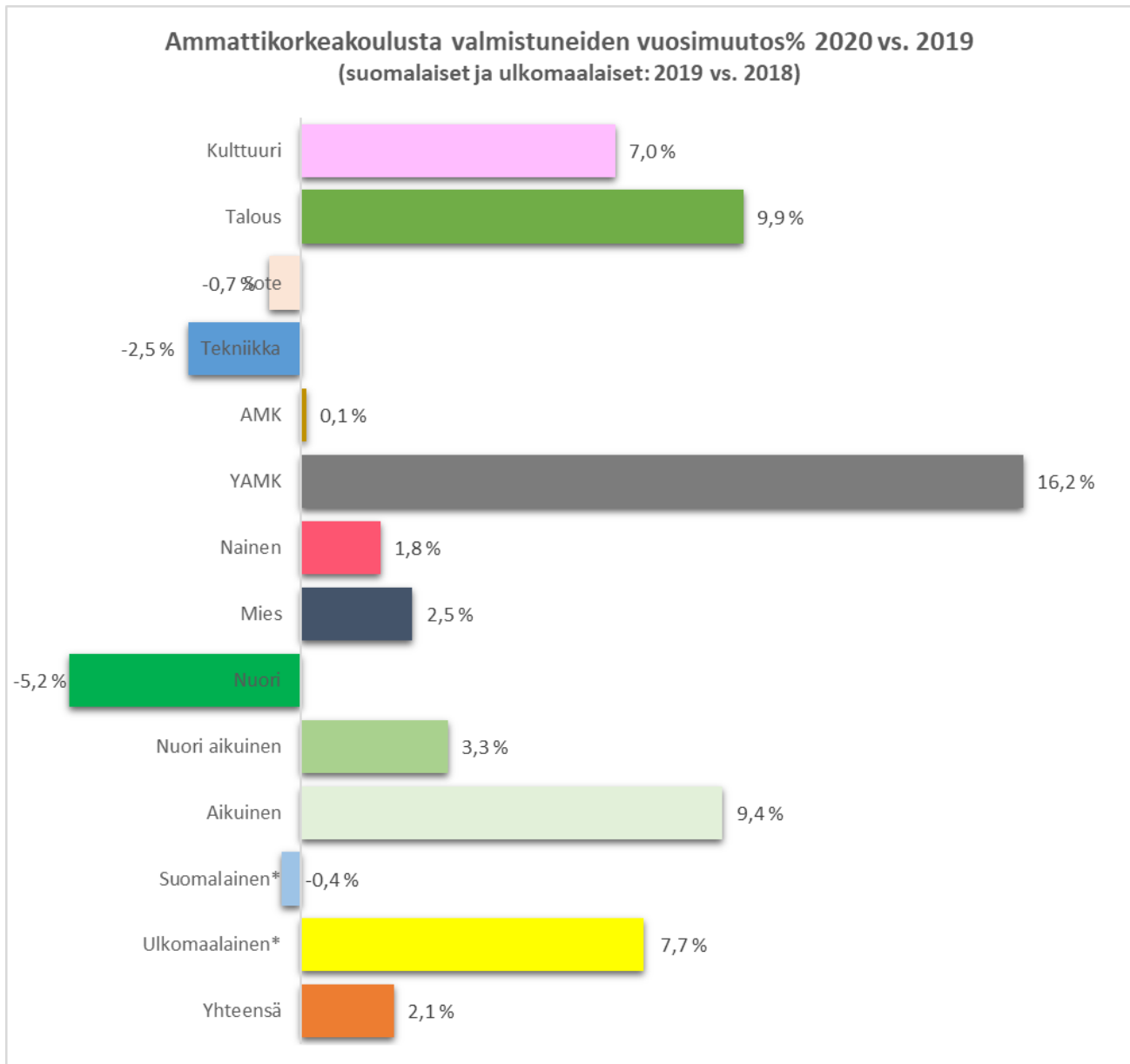
Taulukko 2: Ammattikorkeakoulujen tutkinnot (amk + yamk) taustamuuttujittain vuosina 2010–2020

Vuoden 2020 tutkintomäärä on Extra Vipusesta johdettu ennakkotieto. Se on valmistuneiden ja ISCED-korien osalta jo hyvin tarkka. Mutta sukupuolen ja iän osalta on puutteellisten lähdetietojen vuoksi jouduttu johtamaan ennuste useasta lähteestä. Kansalaisuustietoa ei ole toistaiseksi lainkaan saatavilla vuodesta 2020. Tutkintomäärä kasvoi lähes 600:lla, mutta tämä kasvu johtui lähes yksinomaan yamk-tutkintomäärien erittäin voimakkaasta noususta. Ammattikorkeakoulututkintojen lukumäärä pysyi lähes täsmälleen vuoden 2019 tasolla, mikä on loistava tulos huomioiden koronan aiheuttamat suuret vaikeudet loppukeväästä sekä ennustemallien jo ennen koronaa näyttämän laskutrendin vuodelle 2020. Kokonaisuudessa tutkintomäärää voi siis pitää suurena positiivisena yllätyksenä.

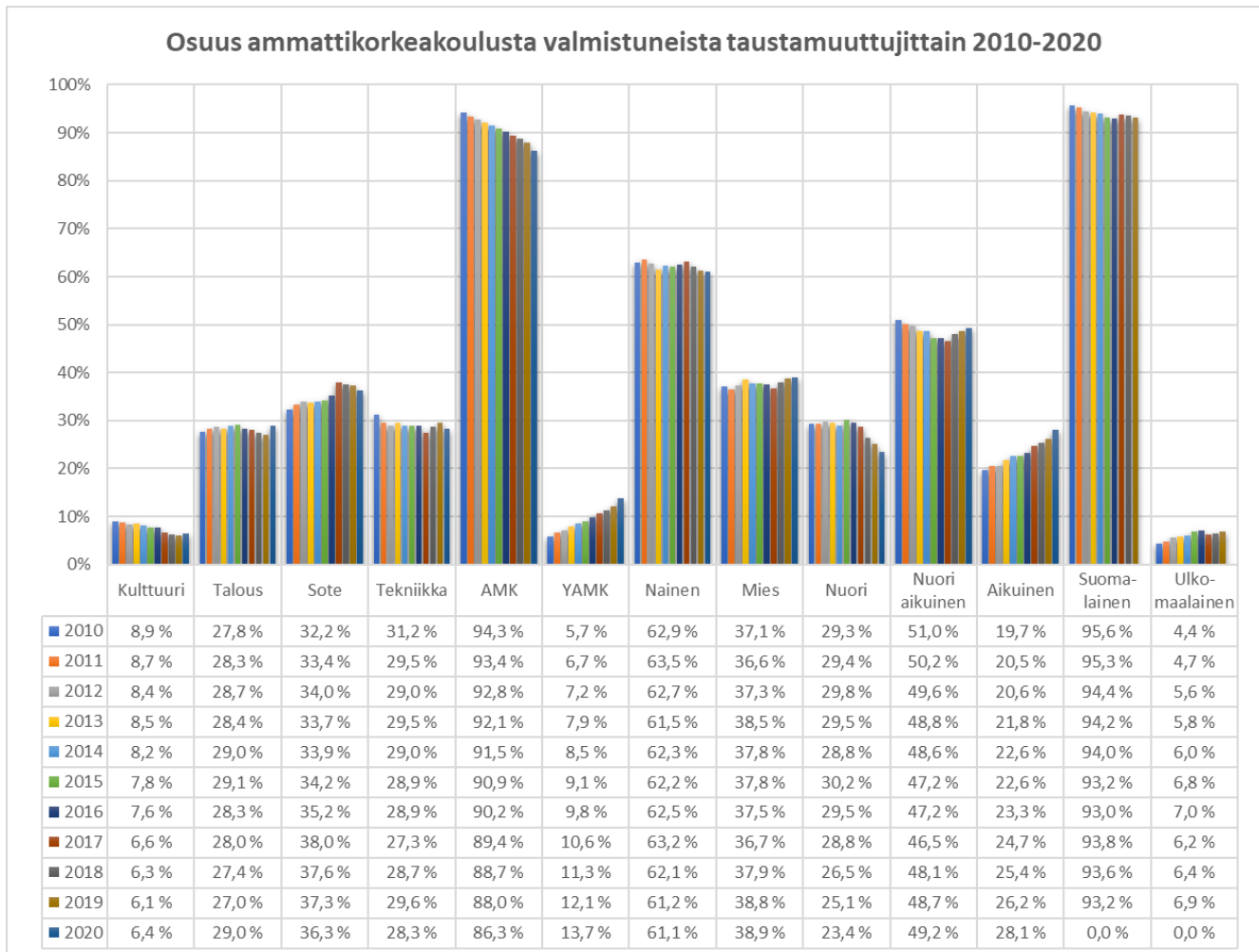
Kuva 1: Ammattikorkeakoulujen tutkinnot (amk + yamk) vuosina 2010–2020

Kuvasta 1 nähdään, miten ammattikorkeakoulusta valmistuneiden määrä on kasvanut 2010 lähtien vuotta 2016 lukuun ottamatta jokaisena vuotena. Voidaan sanoa, että ammattikorkeakoulujen tutkintovolyymi on tänä ajanjaksona kasvanut aivan uudelle tasolle, onhan vuosien 2010 ja 2020 välillä peräti 29 % kasvu. Kasvua on tänä ajanjaksona tapahtunut varsinkin yamk-tutkinnoissa, mutta myös amk-tutkintojen lukumäärä on kasvanut lähes 20 prosentilla.

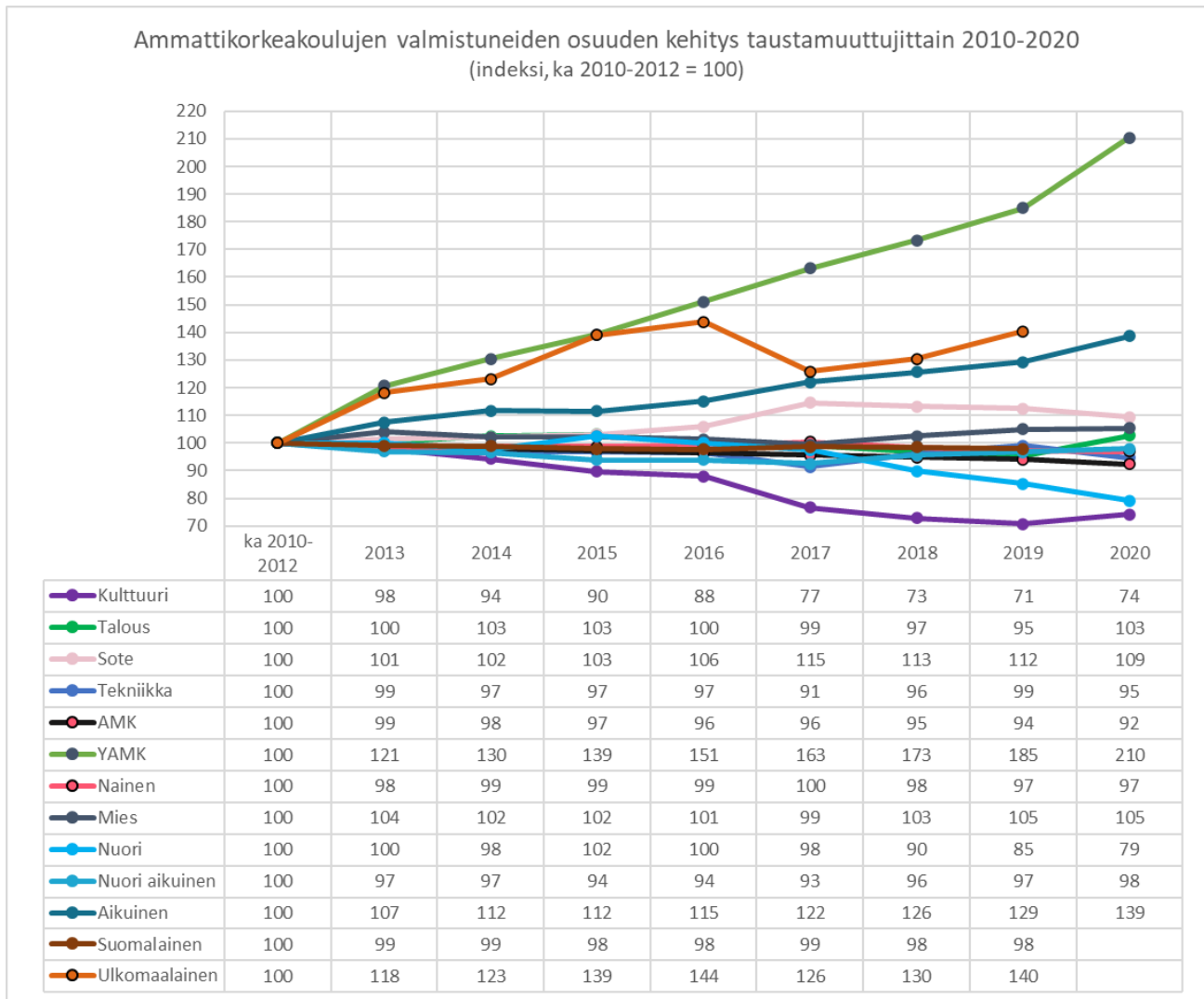
Kuva 2: Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden vuosimuutos% 2020 vs. 2019

Myös vuoden 2020 tutkintomäärän kasvu perustui siis ennen kaikkea yamk-tutkintojen erittäin voimakkaaseen yli 16 % kasvuun. Samaan aikaan amk-tutkintojen määrä kasvoi vain 0,1 %. ISCED-alojen kesken oli suurta vaihtelua. Kulttuurin ja varsinkin talouden tutkintomäärät kasvoivat erittäin rajusti. Tämä kasvu oli etenkin talouden ISCED-korin osalta myös varsin yllättävää. Samaan aikaan suurimmissa ISCED-koreissa nähtiin kuitenkin laskua, mikä oli kummankin kohdalla odotettua. Miesten tutkintomäärät kasvoivat hieman naisia enemmän, mikä on kiinnostavaa tekniikan tutkintomäärien laskettua voimakkaasti. Ikäryhmistä nuorten suorittamien tutkintojen määrä laski selvästi päättyen absoluuttisella tarkastelulla alimmalle tasolle sitten vuoden 2010. Aikuisten tutkintomäärä kasvoi lähes 10 %.

Kuva 3: Osuus ammattikorkeakoulusta valmistuneista taustamuuttujittain 2010–2020

Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden trendeissä on mielenkiintoisia jatkuvia, kiihtyviä ja päättyneitä trendejä. Jatkuvista merkittävien on yamk-tutkintojen osuuden kasvu vuoden 2010 alle 6 % tasolta vuoden 2020 lähes 14 %:iin. Toinen selkeä trendi on aikuisten valmistuneiden määrän voimakas lähes 10 prosenttiyksikön kasvu, mikä on läheisesti yhteydessä yamk-tutkintojen osuuden kasvuun. Yamk-tutkintojen trendiä voidaan vuoden 2020 osalta pitää myös kiihtyvänä, mutta usean vuoden tarkastelujaksolla merkittävin kiihtyvä trendi on nuorten valmistuneiden osuuden lasku: enää 23 % valmistuneista on alle 25-vuotiaita, kun vuonna 2010 heidän osuutensa oli vielä lähes 30 %. Päättyneistä trendeistä merkittävimmät liittyvät ISCED-alojen keskinäisiin suhdelukuihin. Vuosi 2020 lopetti kulttuurin ISCED-alalta valmistuneiden osuuden pitkän alamäen. Samoin kävi talouden ISCED-alalla, missä saavutettiin koko 11-vuotisen tarkastelujakson toiseksi korkein osuus valmistuneista. Nämä trendit merkitsivät soten jo muutaman vuoden kestäneen heikkenemisen jatkumista. Mutta ennen kaikkea ne tulivat tekniikan kustannuksella sen osuuden laskiessa tarkastelujakson toiseksi alimmalle tasolle.

Kuva 4: Ammattikorkeakoulujen tutkinto-osuuden kehitys taustamuuttujittain 2010–2020

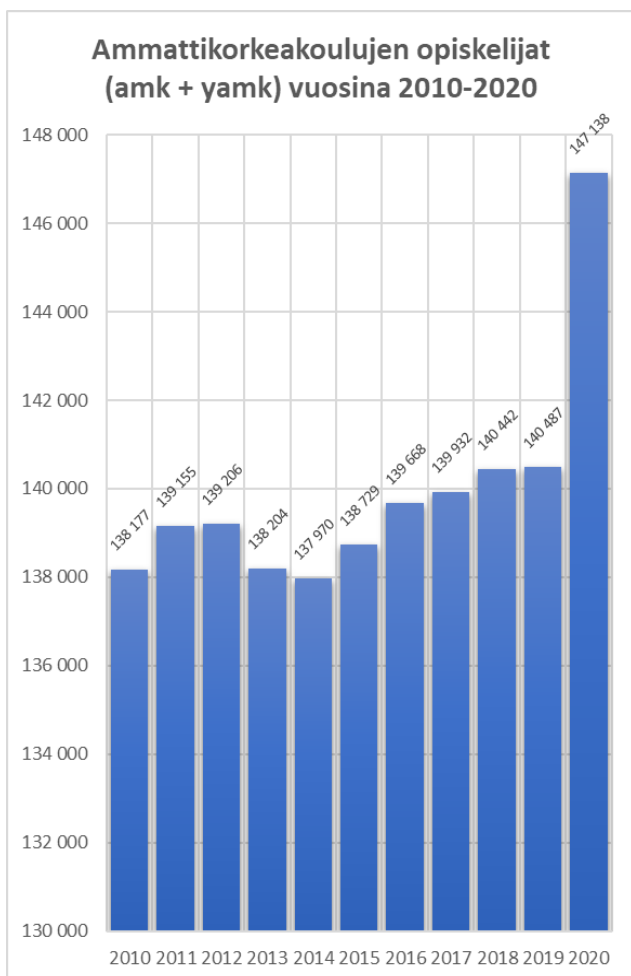
Edellä mainitut trendit näkyvät selvemmin kuvassa 4. Vuoden 2012 jälkeen osuuttaan on ylivoimaisesti eniten kasvattanut yamk-tutkinnot, joiden osuus on peräti yli kaksinkertaistunut. Muissa ryhmissä muutokset ovat olleet selvästi vähemmän dramaattisia. Aikuisten osuus on kuitenkin kasvanut samaan aikaan lähes 40 prosentilla. Myös ulkomaalaisten osuus on kasvanut saman 40 %, mutta heidän kohdallaan kasvu saavutti huippunsa jo vuonna 2016. Kolmanneksi eniten on kasvanut soten ISCED-alan osuus, mutta sekin saavutti huippunsa jo useita vuosia sitten 2017, olen sen jälkeen ollut hienoisessa laskussa. Soten alamäen kanssa samaan aikaan on tapahtunut naisten osuuden lasku, mikä on tosin voimakkuudeltaan varsin maltillinen. Selvästi suurempi lasku on nähty kulttuurin valmistuneissa ja nuorissa valmistuneissa. Kulttuurissa tasainen lasku muuttui romahdukseksi vuonna 2017, kun vuoden 2013 alpa-leikkaukset alkoivat vaikuttaa koko painollaan valmistuneiden lukumääriin. Nuorissa romahdus on alkanut vuonna 2017 ja ollut tämän jälkeen erittäin voimakas.

4.2. Opiskelijat

Ammattikorkeakoulujen opiskelijat (amk + yamk) taustamuuttujittain vuosina 2010-2020												
Taustamuuttuja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos* 20 vs. 19
Kulttuuri	12 195	12 018	11 955	10 836	10 227	9 711	9 420	9 114	8 988	9 009	9 090	0,9 %
Talous	38 961	39 090	39 546	39 306	38 493	38 238	38 622	38 850	39 018	39 513	40 539	2,6 %
Sote	36 795	37 461	37 662	38 445	39 669	41 202	42 255	42 444	42 303	41 916	44 082	5,2 %
Tekniikka	50 226	50 586	50 043	49 617	49 581	49 578	49 371	49 524	50 133	50 049	53 427	6,7 %
AMK	131 595	131 838	131 373	129 636	128 751	128 568	128 664	127 728	127 035	126 282	131 160	3,9 %
YAMK	6 579	7 320	7 833	8 565	9 219	10 161	11 001	12 198	13 410	14 208	15 981	12,5 %
Nainen	74 772	74 727	75 060	74 493	74 259	74 385	74 259	74 040	74 355	75 210	79 179	5,3 %
Mies	63 405	64 431	64 149	63 711	63 711	64 344	65 403	65 889	66 087	65 277	67 962	4,1 %
Nuori	74 544	74 253	73 950	71 929	70 935	69 024	66 828	63 765	60 600	58 323	60 477	3,7 %
Nuori aikuinen	42 819	43 098	42 693	43 155	43 479	45 069	46 824	48 843	50 727	51 126	52 941	3,6 %
Aikuinen	20 811	21 810	22 567	23 116	23 554	24 637	26 014	27 320	29 117	31 042	33 720	8,6 %
Suomalainen	130 452	130 458	129 873	128 724	128 427	129 108	129 858	130 413	130 977	131 229		0,2 %
Ulkomaalainen	7 725	8 697	9 333	9 480	9 543	9 621	9 810	9 519	9 465	9 258		-2,2 %
Yhteensä	138 177	139 155	139 206	138 204	137 970	138 729	139 668	139 932	140 442	140 487	147 138	4,7 %

*Kansalaisuuksissa 2019 vs. 2018, Lähde: Vipunen / amk / Opiskelijat ja tutkinnot / Analyysiraportti 7.1.2021

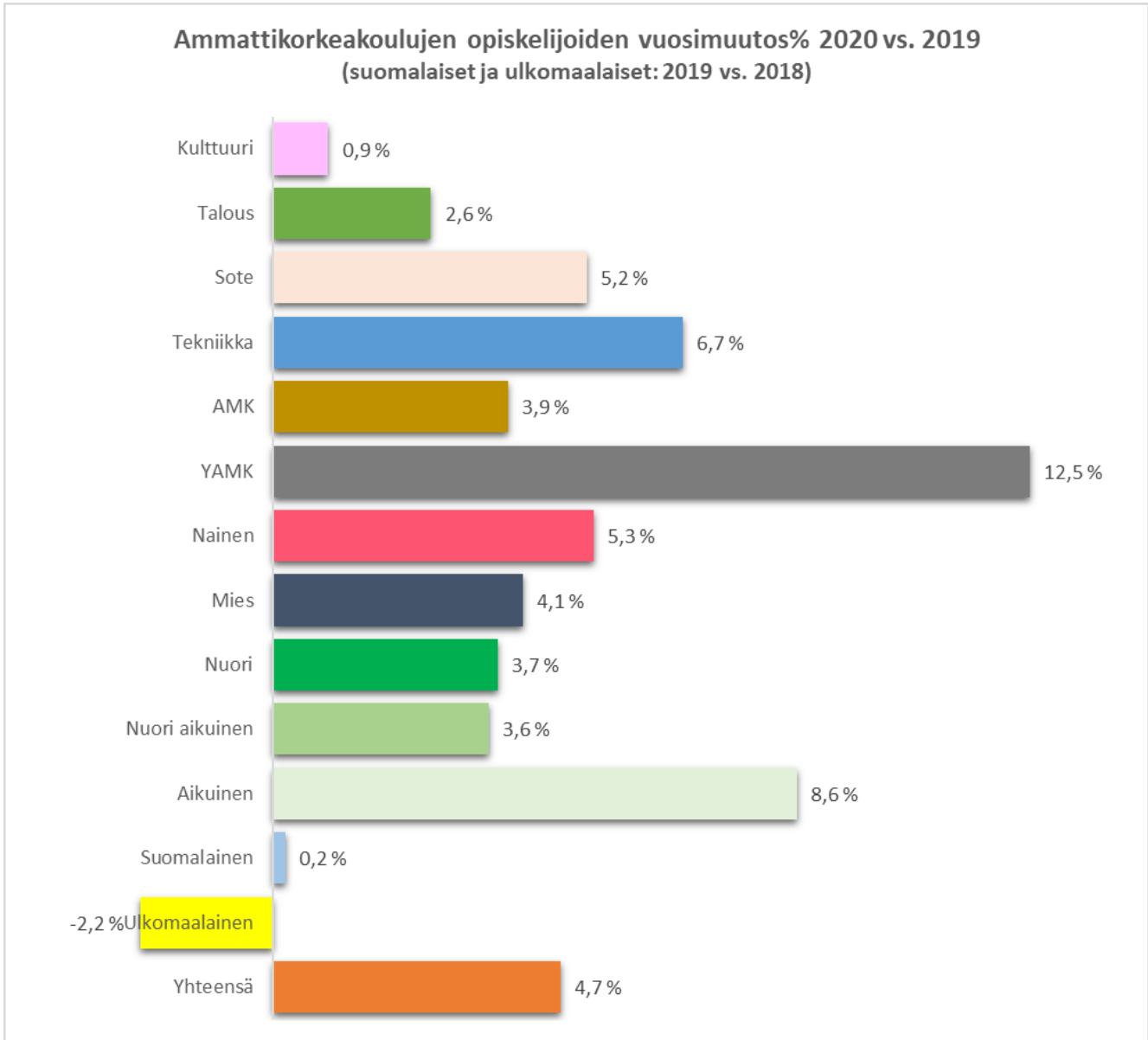
Taulukko 3: Ammattikorkeakoulujen opiskelijat (amk + yamk) taustamuuttujittain vuosina 2010–2020

Kuva 5: Ammattikorkeakoulujen opiskelijat (amk + yamk) vuosina 2010–2020

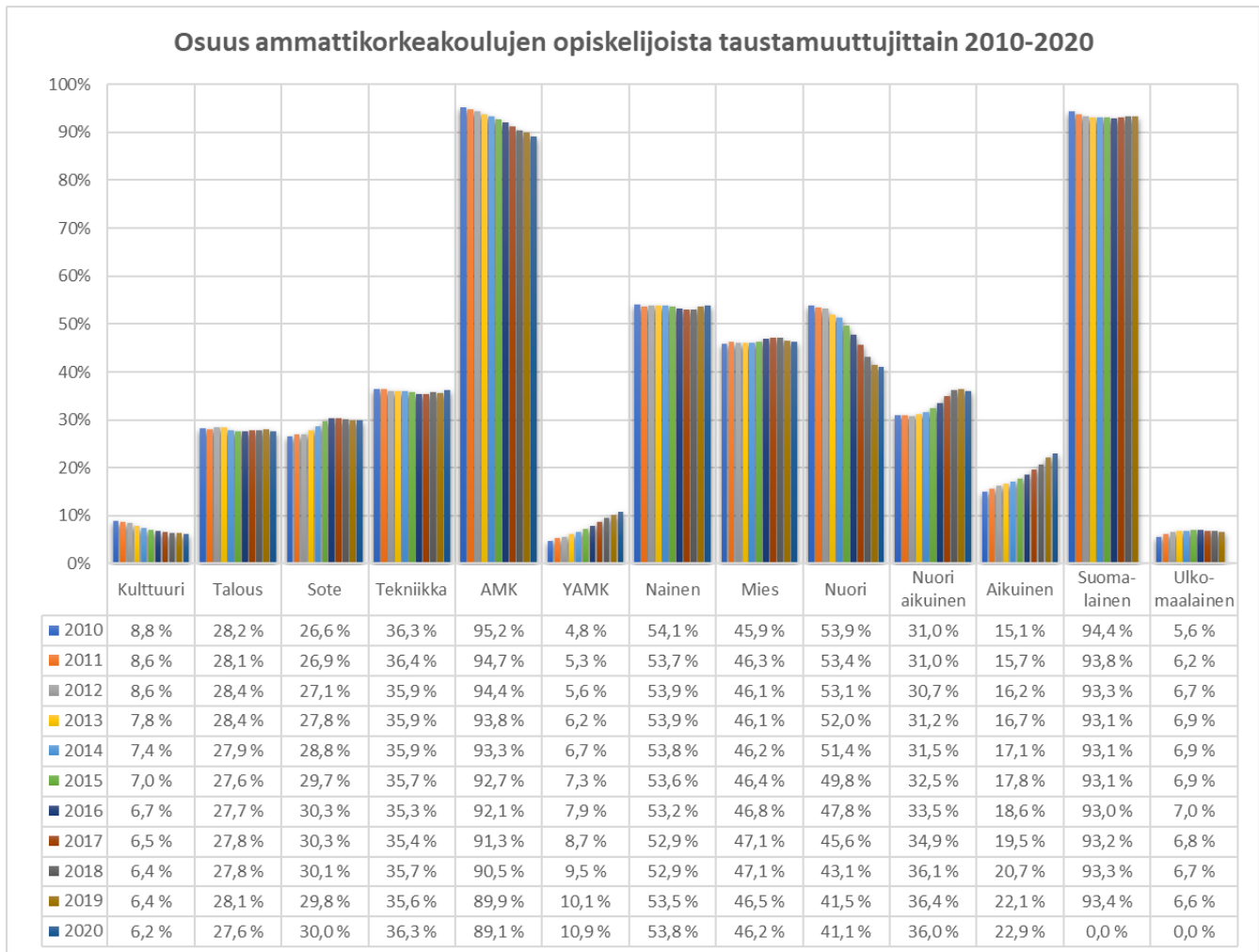
Ammattikorkeakoulujen opiskelijämäärä kasvoi erittäin paljon vuonna 2020 tehden selvästi uuden kaikkien aikojen ennätyksen, yli 147 000 opiskelijaa. Kuvasta 5 näkee, miten kehitys on ollut verkaista vuodet 2010–2019, mitä taustaa vasten kasvua voi luonnehtia jopa dramaattisen suureksi.

Kasvu johtuu ennen kaikkea amk-tutkintokiintiöiden kasvusta sekä 2 200 lisäalituspaikasta syksyille 2020. Opiskelijämäärät kasvoivat kaikissa taustamuuttujaryhmissä, mutta kasvun voimakkuudessa oli suuria eroja. Ammattikorkeakoulututkintoa opiskelevissa kasvu oli suurinta tekniikassa, pienintä kulttuurissa. Naisten määrä kasvoi jonkin verran miehiä enemmän, myös suhteellisesti. Nuorten opiskelijoiden määrä kääntyi yhdeksän peräkkäisen laskuvuoden jälkeen uudelleen kasvuun, kun nuorten aikuisten määrä kasvoi vain vähän.

Kuva 6: Ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden vuosimuutos% 2020 vs. 2019

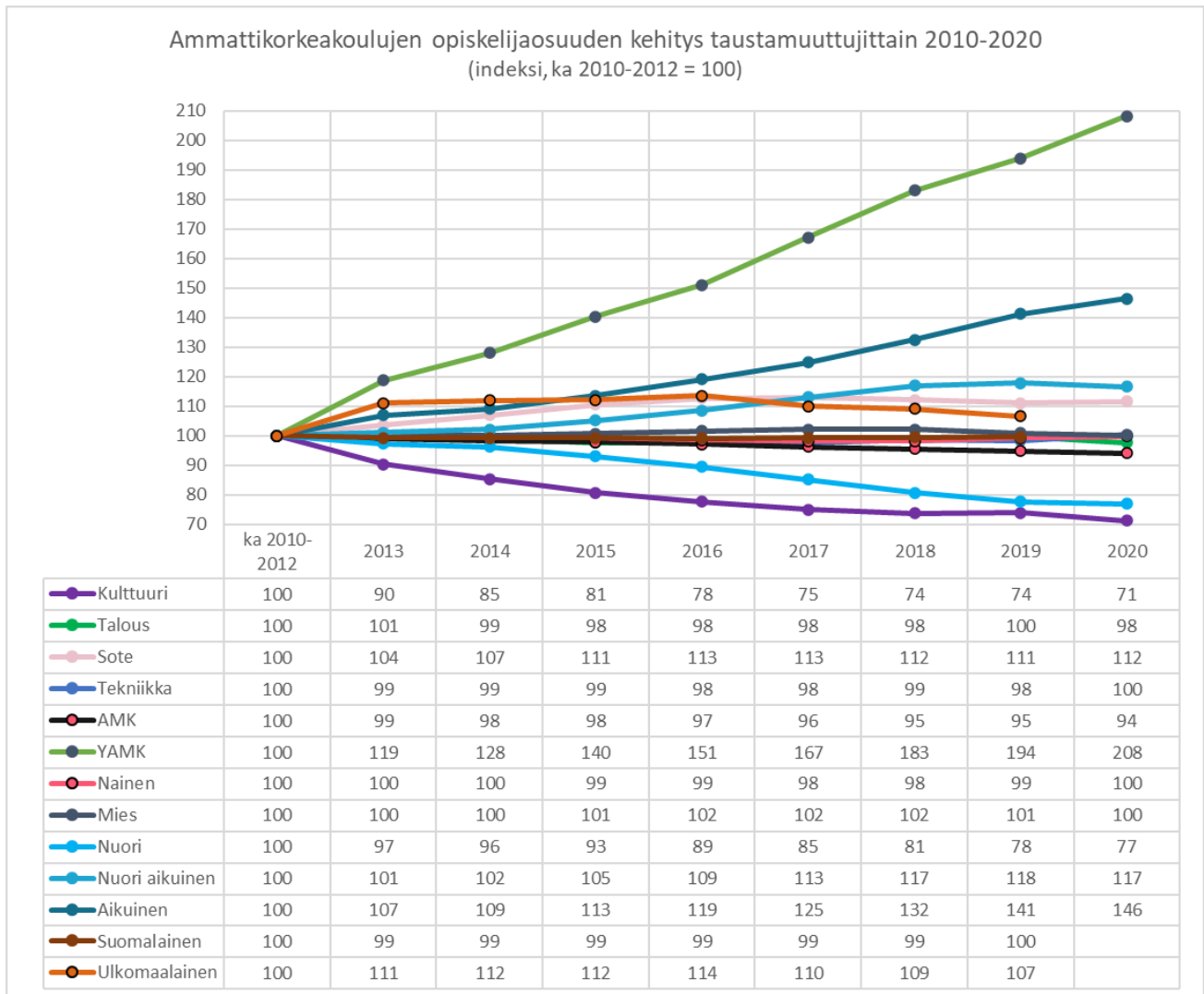
Taustamuuttujakohtaisessa trendikuvaajassa 6 näkyy hyvin, miten vuonna 2020 tapahtunut opiskelijamäärien 4,7 % kasvu koski eri opiskelijaryhmiä. Suurimpina erottuvat yamk-, tekniikan- sekä aikuisopiskelijat, joista ensiksi mainittujen lukumäärä kasvoi peräti yli 12 % amk-opiskelijoiden nousun jäätyä alle neljän prosentin. ISCED-aloja kasvu koski hyvin eri tavalla. Tekniikassa nousua oli lähes 7 %, sotessa yli 5 % talouden ja kulttuurin nousun jäätyä paljon vaatimattommaksi. Todennäköisesti tämä jakautuminen selittyy amk-tutkintokiintiöiden kasvun sekä syksyn 2020 lisäaloituspaikkojen jakautumisella painottuen enemmän tekniikkaan ja soteen. Naisten määrä kasvoi hieman miehiä enemmän. Aikuisten lähes 9 % kasvu jatkoi pitkäaikaista trendiä, mutta nyt nuortenkin määrä kasvoi selvästi. Kansalaisuuskasvat koskevat prosentit koskevat vielä vuosia 2019 ja 2018, joista on saatavilla uusin toteumatieto.

Kuva 7: Osuus ammattikorkeakoulujen opiskelijoista taustamuuttujittain 2010–2020

Kuvassa 7 erottuu vuoden 2020 vaikutus menneiden vuosien trendeihin. Osa niistä jatkui – tai jopa kiihtyi – mutta poikkeuksiakin oli. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittajamäärät jatkoivat nopeata kasvuaan opiskelijoiden kattaessa jo 11 % kaikista tutkinto-opiskelijoista. Toinen jatkoa saanut trendi oli aikuisopiskelijoiden osuus, joka kasvoi taas lähes prosenttiyksiköllä 23 % tasolle. Myös kulttuurin ja ulkomaalaisten opiskelijoiden laskutrendi sai jatkoa – jälkimmäinen tosin vasta 2019 tuloksissa, koska kansallisuuksien osalta tietoa ei ole vielä saatavilla vuoden 2020 tapauksessa.

Huomionarvoista on myös muutamien viime aikojen trendien katkeaminen. Näistä kenties merkittävin on nuorten osuuden pitkään jatkuneen voimakkaan laskun selvä hidastuminen, laskua kertyi vain 0,4 prosenttiyksikköä. Pitkään kasvussa ollut nuorten aikuisten osuus kääntyi jopa laskuun. Toinen selkeä muutos oli tekniikan opiskelijoiden osuuden 0,7 prosenttiyksikön kasvu. Näin osuus ylitti 36 % rajan ensimmäistä kertaa vuoden 2011 jälkeen ja on kenties ensi vuonna tekemässä 10 vuoden ennätyksen.

Kuva 8: Ammattikorkeakoulujen opiskelijaosuuden kehitys taustamuuttujittain 2010–2020

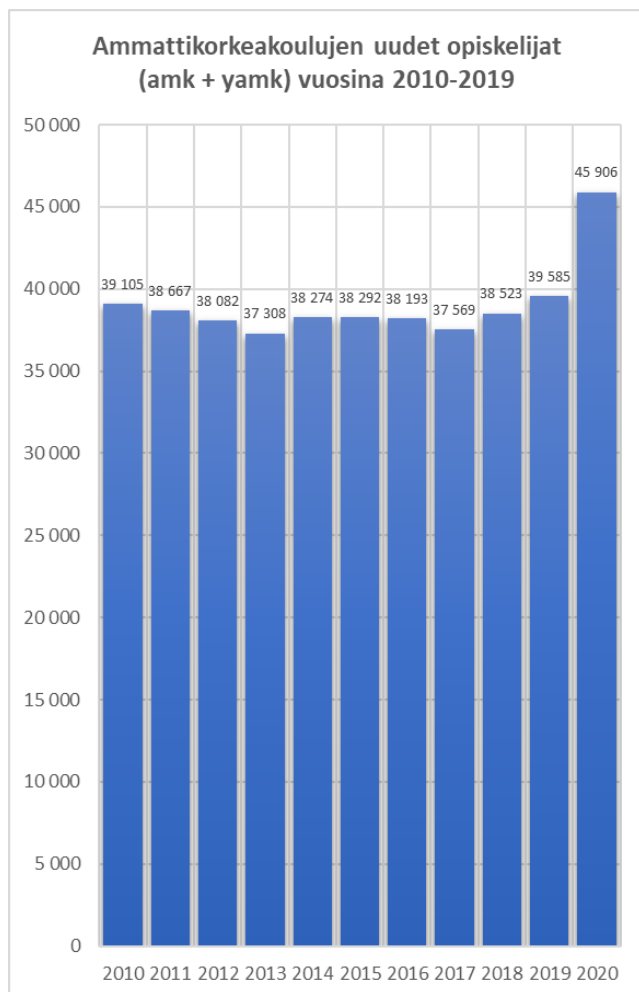
Trendit näkyvät vielä paremmin kuvassa 8. Kaksi viimeisen kymmenen vuoden vahvinta ammattikorkeakoulumaailman kasvutrendiä siis jatkuivat myös vuonna 2020: ylempien ammattikorkeakoulututkintojen osuus on jo yli kaksinkertainen suhteessa vuosien 2010–2021 keskiarvoon. Ja aikuisopiskelijoiden osuus on pian puolitoistakertaistunut kymmenen vuoden takaiseen verrattuna. Kolmas jatkoa saanut trendi näkyy kuvaajan alalaidassa: kulttuurin opiskelijamäärien osuus on enää 71 % kymmenen vuoden takaisesta. Miesten ja naisten välinen tasapaino on pysynyt lähes hämmästyttävän stabiilina. Vuonna 2020 naisten osuus hieman kasvoi, mikä on merkillepantavaa huomioiden tekniikan opiskelijoiden osuuden samanaikaisen kasvun. Pääviesti kuvasta 8 on ehkä se, miten hitaasti iso laiva kääntyy: vahvat trendit jatkuvat vuodesta toiseen ja opiskelijamäärän kohdalla ne reagoivat viiveellä muutokseen. Tätä taustaa vasten nuorten opiskelijoiden osuuden laskun merkittävä hidastuminen on merkittävä kehityskulku.

4.3. Uudet opiskelijat

Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat (amk + yamk) taustamuuttujittain vuosina 2010-2020												
Taustamuuttuja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos* 20 vs. 19
Kulttuuri	2 970	2 793	2 886	2 076	2 097	2 112	2 313	2 184	2 220	2 349	2 442	4,0 %
Talous	11 022	10 878	11 205	10 485	10 641	10 701	10 680	10 548	10 860	11 247	12 471	10,9 %
Sote	11 127	11 124	11 202	11 844	12 387	12 732	12 573	12 231	12 600	12 612	14 586	15,7 %
Tekniikka	13 986	13 872	12 789	12 903	13 149	12 747	12 627	12 606	12 843	13 377	16 407	22,7 %
AMK	36 399	35 835	35 178	34 017	34 821	34 341	33 915	32 613	33 255	34 212	39 222	14,6 %
YAMK	2 706	2 826	2 904	3 285	3 453	3 954	4 278	4 962	5 268	5 376	6 687	24,4 %
Nainen	21 603	21 135	21 543	20 886	21 264	21 333	20 859	20 730	21 807	22 683	25 674	13,2 %
Mies	17 505	17 526	16 542	16 413	17 010	16 962	17 334	16 842	16 716	16 905	20 232	19,7 %
Nuori	23 727	23 544	23 202	21 838	22 167	20 739	19 920	18 504	18 093	18 342	21 744	18,5 %
Nuori aikuinen	9 165	8 919	8 730	9 120	9 513	10 458	10 743	11 361	11 787	11 829	13 587	14,9 %
Aikuinen	6 211	6 196	6 149	6 340	6 600	7 096	7 532	7 706	8 642	9 416	10 574	12,3 %
Suomalainen	36 588	35 718	35 076	34 617	35 628	35 469	35 178	35 052	35 832	36 702		2,4 %
Ulkomaalainen	2 517	2 949	3 006	2 691	2 646	2 823	3 015	2 517	2 691	2 883		7,1 %
Yhteensä	39 105	38 667	38 082	37 308	38 274	38 292	38 193	37 569	38 523	39 585	45 906	16,0 %

*Kansalaisuuksissa 2019 vs. 2018, Lähde: Vipunen / amk / Opiskelijat ja tutkinnot / Analyysiraportti 7.1.2021

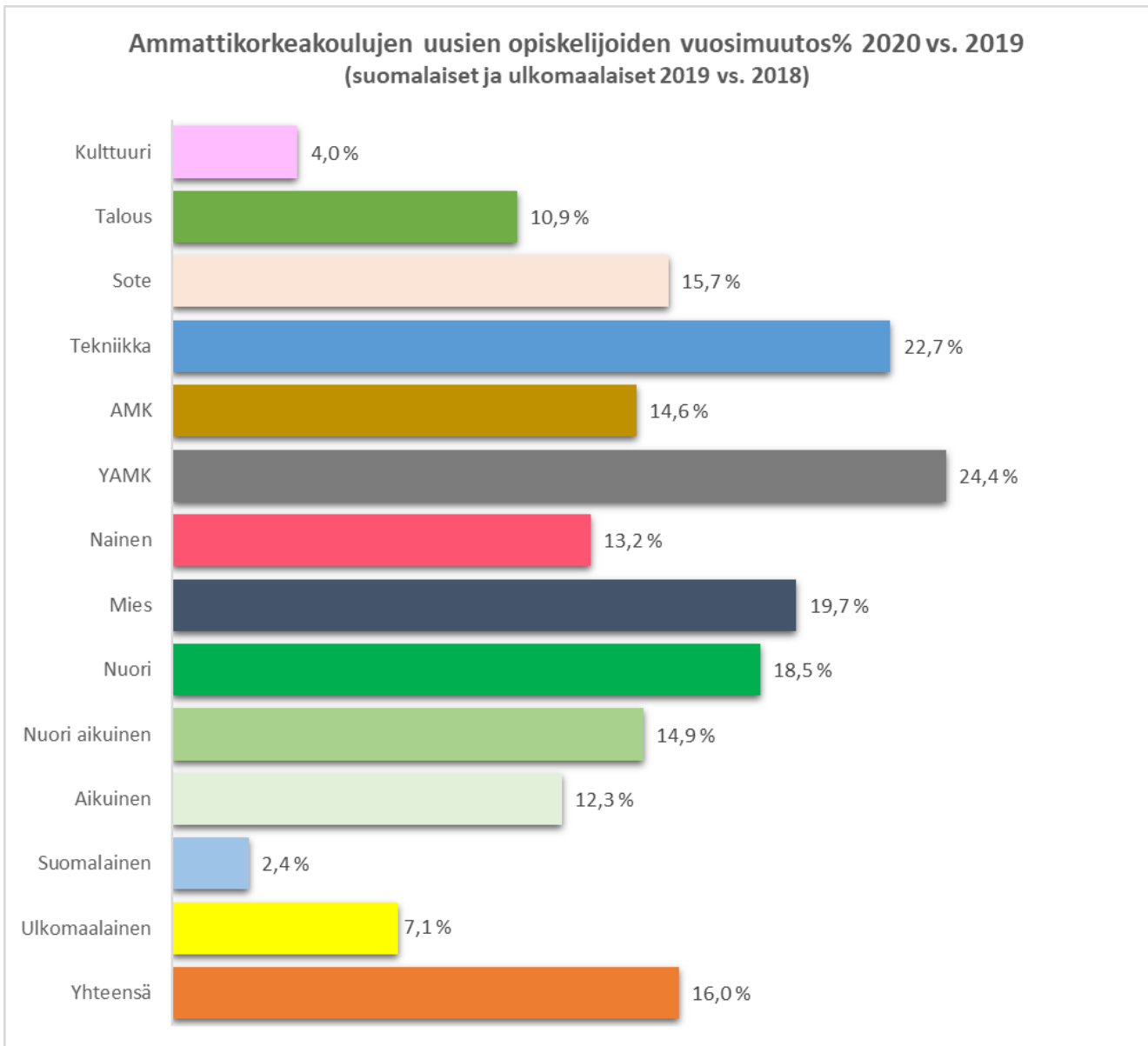
Taulukko 4: Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat (amk + yamk) taustamuuttujittain vuosina 2010–2020

Kuva 9: Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat (amk + yamk) vuosina 2010–2020

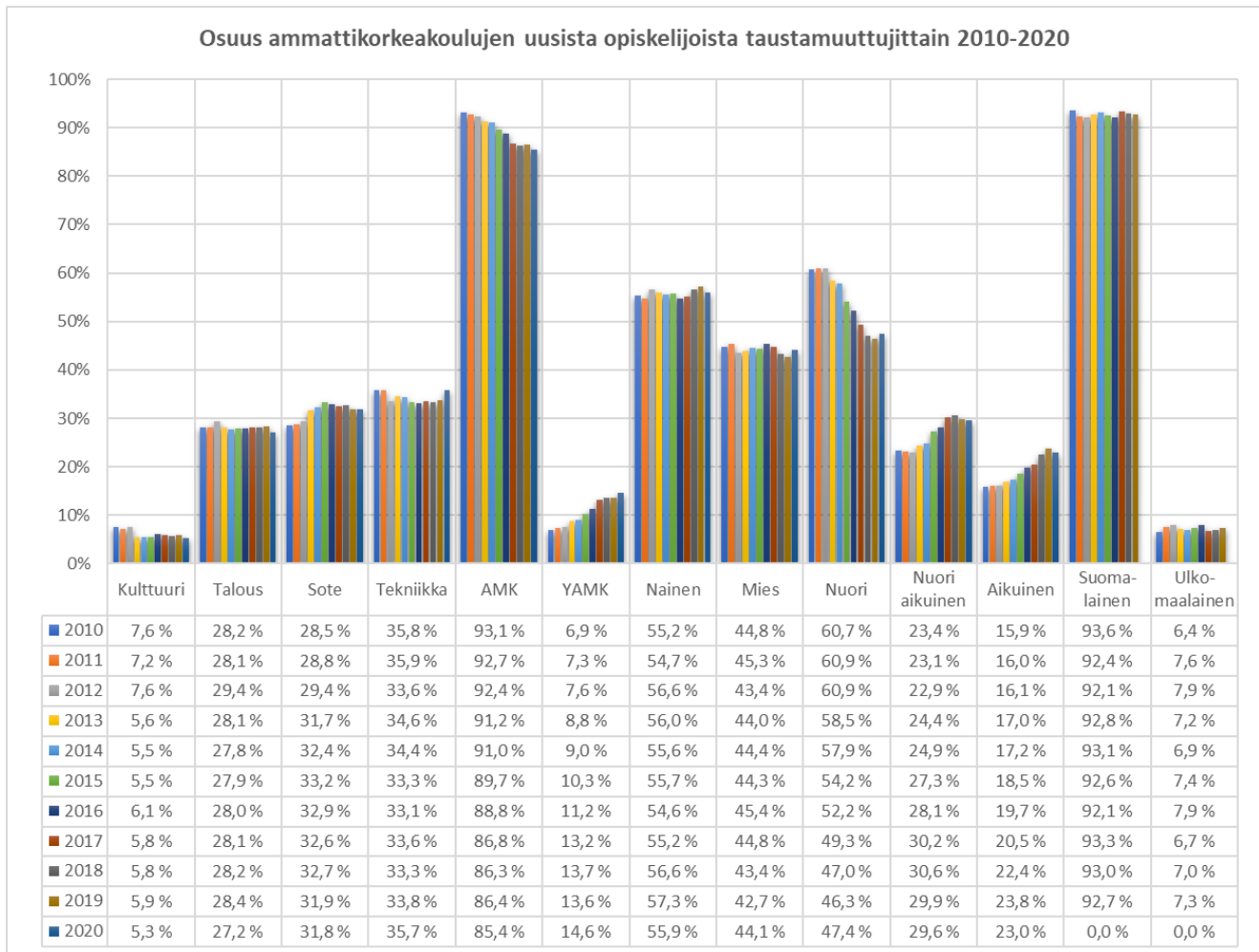
Opiskelijämäärissä tehty uusi ennätys on seurausta uusien opiskelijoiden lukumäärän hyppäyksenomaisesta kasvusta vuonna 2020. Uusien opiskelijoiden lukumäärä ylitti ensimmäistä kertaa 40 000 rajan ylteen peräti lähes 46 000 opiskelijaan. Määrä kasvoi peräti yli 6 000 uudella opiskelijalla vuodesta 2019, kun aiemmat muutokset ovat olleet enintään tuhat opiskelijaa suuntaan tai toiseen.

Uusien opiskelijoiden lukumäärä kasvoi kaikilla ISCED-aloilla, mutta selvästi eniten tekniikassa, jossa aloitti peräti yli 3 000 opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2019: puolet kasvusta tuli siis tekniikasta. Sekä amk- että yamk-opiskelijoiden määrä kasvoi voimakkaasti, mutta absoluuttisesti amk-opiskelijoiden lisäys oli omaa luokkaansa kasvaen yli 5 000:lla. Sekä naisten että miesten lukumäärä kasvoi noin 3 000:lla. Uusien nuorten opiskelijoiden määrä oli suurin sitten vuoden 2012.

Kuva 10: Ammattikorkeakoulujen uusien opiskelijoiden vuosimuutos% 2020 vs. 2019

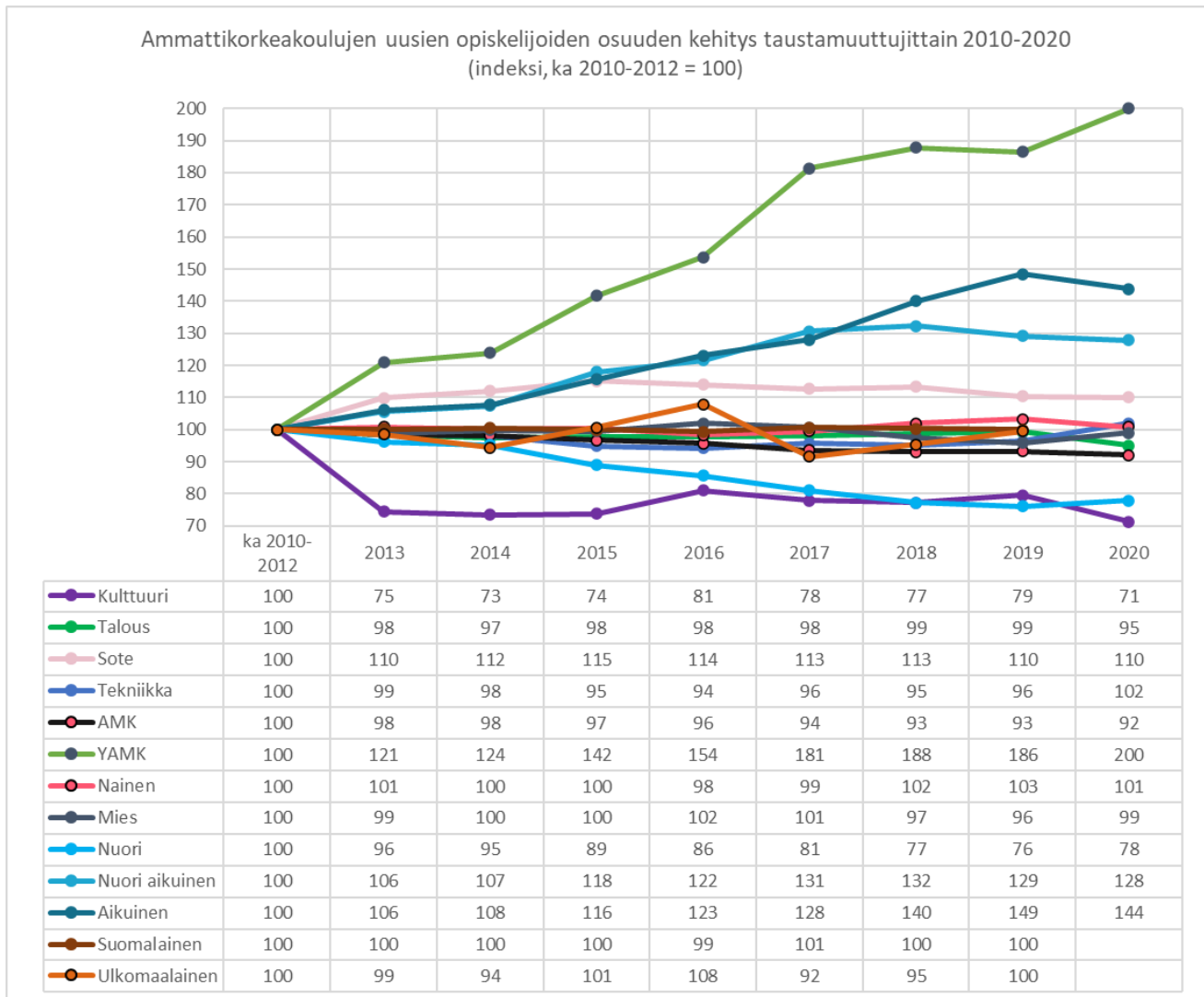
Prosentuaalisesti uusien opiskelijoiden määrä kasvoi vuodesta 2019 peräti 16 %. Uusien opiskelijoiden osuudet kehittyivät kaikkien opiskelijoiden osuuksia voimakkaammin – ja käytännössä kertovat, mihin kaikkien opiskelijoiden osuudet tulevat pikkuhiljaa kehittymään, mikäli muutostrendi pysyy. Uusien yamk-opiskelijoiden lukumäärä kasvoi lähes neljänneksellä. Lähes yhtä suuri kasvu oli tekniikan opiskelijoilla. Sote-alan uusien opiskelijoiden määrä kasvoi samalla prosentilla kuin kaikkien opiskelijoiden yhteensä. Uusien miesopiskelijoiden määrä kasvoi 20 %, naisten 13 %, mikä reflektoi tekniikassa tapahtunutta kasvua. Merkittävä kehitys nähtiin ikäluokittaisessa tarkastelussa, missä uusien nuorten opiskelijoiden määrä kasvoi selvästi nopeimmin. Tämä suuri muutos aiempien vuosien trendiin perustuu todennäköisesti uudistuneeseen hakujärjestelmään.

Kuva 11: Osuus ammattikorkeakoulujen uusista opiskelijoista taustamuuttujittain 2010–2020

Uusien opiskelijoiden vuosittaisessa osuudessa trendien muutokset näkyvät paremmin kuin opiskelijoiden osuudessa. Paras esimerkki tästä on nuorten osuus uusista opiskelijoista. Tämä laski seitsemänä peräkkäisenä vuotena 2012–2019 yhteensä peräti lähes 15 prosenttiyksiköllä 61 %:sta 46 %:een. Mutta vuonna 2020 tämä prosentti kääntyi taas varsin selvään kasvuun. Samalla vuodesta 2010 jokaisena vuotena kasvanut aikuisopiskelijoiden osuus aloittaneista kääntyi lähes yhden prosenttiyksikön laskuun. Muutos on selkeä, mutta epäselvää on, kuvastaako se vain väliaikaista ja kertaluontoista ilmiötä vai pitkän trendin muutosta.

Myös ammattikorkeakoulututkintojen välisessä osuudessa nähtiin mielenkiintoista kehitystä. Kulttuurissa ja taloudessa uusien opiskelijoiden osuus laski pienimmälle tasolle 11 vuoteen. Samaan aikaan sote-alan vuonna 2012 alkanut lasku jatkui, joskin vain hiuksenhienona. Tekniikka siis kasvatti suhteellista osuuttaan kaikkien muiden ISCED-alojen kustannuksella. Sukupuolten välisessä tasapainossa nähtiin pieni muutos miesten osuuden palautuessa hieman vuosien 2018–2019 notkahduksestaan.

Kuva 12: Ammattikorkeakoulujen uusien opiskelijoiden osuuden kehitys taustamuuttujittain 2010–2020

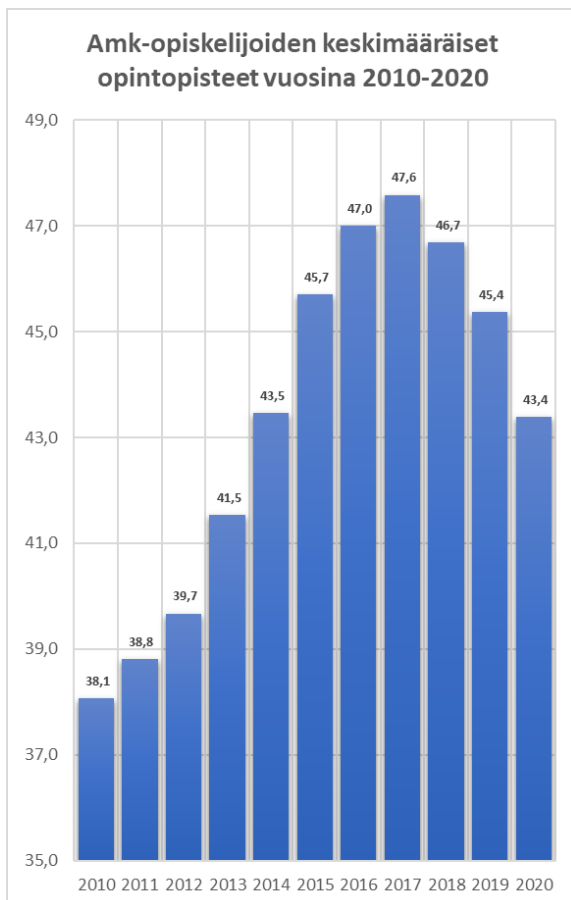
Vuosi 2020 oli siis tietyssä mielessä trendien haudausmaa, mikä näkyy kuvassa 12. Moni vuosia jatkunut trendi kääntyi ainakin hetkellisesti vuonna 2020. Näistä selvin muutos nähtiin aikuisopiskelijoiden osuudessa, minkä indeksiluku laski peräti viidellä noustuaan tätä ennen koko tarkastelujakson. Samalla nuorten pitkään jatkunut lasku päättyi indeksiluvun noustessa kahdella. Kulttuurin uusien opiskelijoiden vuonna 2013–2015 tapahtunutta romahdusta seuraasi pitkä varovaisen kasvun kausi, joka nyt päättyi kaikkien aikojen pienimpään indeksilukuun 71. Tämän vastaparina tekniikan osuus ponnisti ensimmäistä kertaa yli 100 indeksiluvun pysyteltään pitkään 94–96 välillä. Jotkin merkittävät trendit myös jatkuivat: yamk-opiskelijoiden osuus uudista opiskelijoista nousi taas uuteen ennätykseensä vedettyään hetken henkeä vuonna 2019. Mielenkiintoinen muutos tulee vuodelta 2019, mistä on nyt tiedossa myös kansalaisuuksia koskevat tiedot. Ulkomaalaisten opiskelijoiden vuonna 2017 tapahtuneesta romahduksesta palaututtiin vuonna 2019 jo vuoden 2015 tasolle.

4.4. Opintopisteet

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskimääräiset opintopisteet (amk) taustamuuttujittain vuosina 2010-2020													Opintopisteluokkien konvertointi	
Taustamuuttuja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos* 20 vs. 19	Luokka	Op/lasku
Kulttuuri	40,5	40,9	42,0	44,6	46,3	46,4	46,8	47,4	46,6	45,2	43,5	-3,8 %	0 op	0
Talous	38,4	38,6	39,1	41,4	44,1	47,0	47,9	47,4	46,4	44,9	45,7	1,8 %	1-14 op	7
Sote	41,1	42,3	43,0	44,5	46,7	48,9	51,2	51,3	50,5	49,7	45,2	-9,1 %	15-29 op	22
Tekniikka	35,0	35,8	37,0	38,6	39,9	41,9	42,8	44,6	43,7	42,2	39,8	-5,5 %	30-44 op	37
AMK	38,1	38,8	39,7	41,5	43,5	45,7	47,0	47,6	46,7	45,4	43,4	-4,4 %	45-59 op	52
YAMK	13,9	14,0	14,0	14,9	15,0	15,7	16,5	16,9	17,4	17,6	17,3	-1,7 %	60-74 op	67
Nainen	41,0	41,8	42,5	44,6	46,9	49,3	50,7	51,1	50,0	48,9	47,2	-3,4 %	75-89 op	82
Mies	34,7	35,4	36,5	38,0	39,6	41,7	42,8	43,8	43,1	41,6	39,5	-5,1 %	90-104 op	97
Nuori	42,3	42,6	43,6	45,8	47,2	50,3	51,5	51,8	50,9	49,2	46,6	-5,3 %	105-119 op	112
Nuori aikuinen	33,2	34,3	35,1	36,9	39,1	40,9	42,6	43,6	43,2	42,4	40,7	-4,1 %	Yli 120 op	125
Aikuinen	33,5	35,2	35,7	37,0	40,2	41,4	43,1	44,5	43,7	42,9	43,1	0,5 %		
Suomalainen	37,9	38,8	39,7	41,4	43,4	45,6	47,0	47,5	46,6	45,3		-2,8 %		
Ulkomaalainen	40,2	39,3	39,7	43,6	44,9	47,2	47,1	48,8	47,5	45,8		-3,6 %		
Yhteensä	38,1	38,8	39,7	41,5	43,5	45,7	47,0	47,6	46,7	45,4	43,4	-4,4 %		

*Kansalaisuuksissa 2019 vs. 2018, Lähde: Vipunen / amk / Opiskelijat ja tutkinnot / Analyysiraportti 7.1.2021, vuoden 2020 luvut alustavia

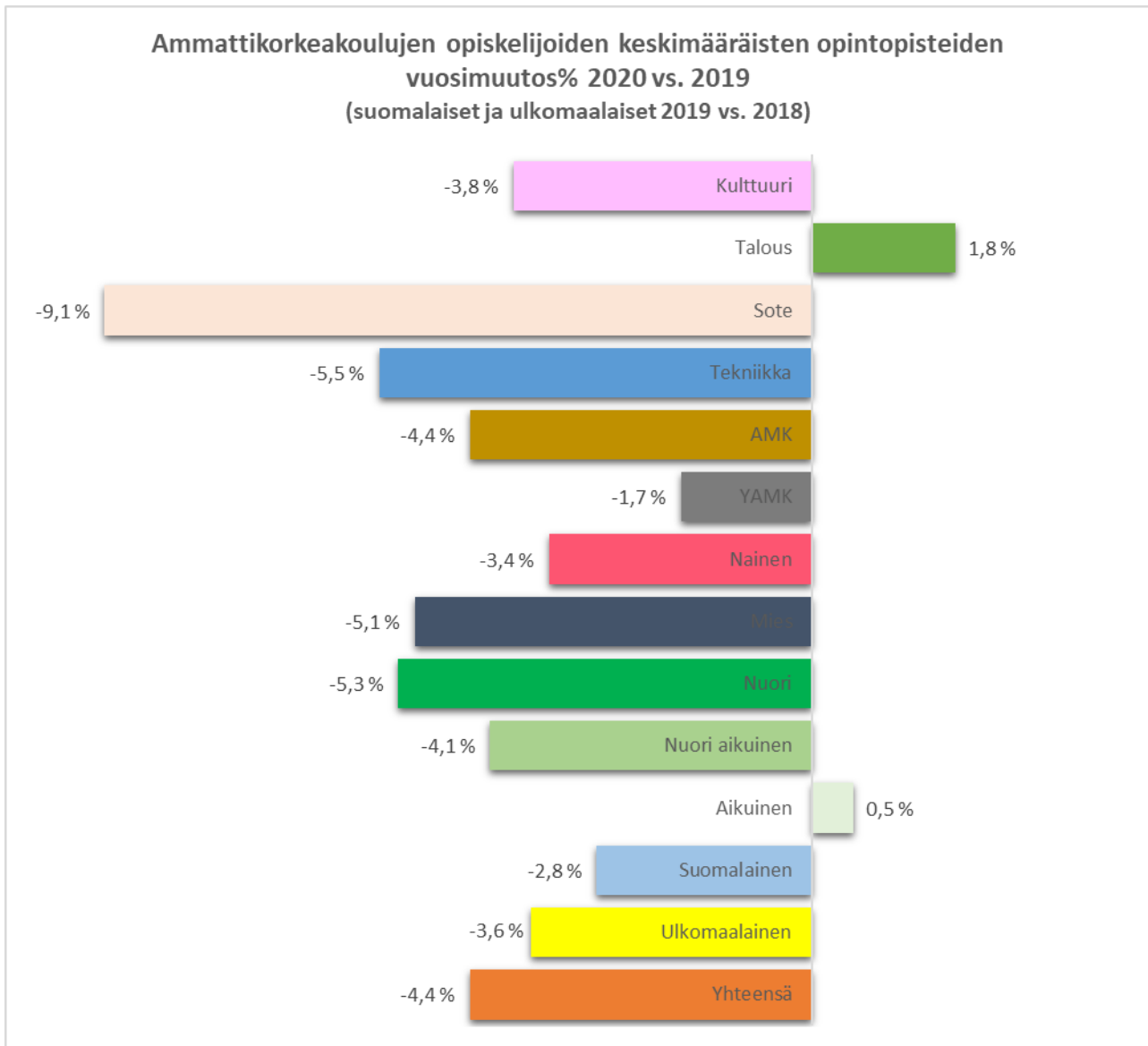
Taulukko 5: Ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskimääräiset opintopisteet (amk) taustamuuttujittain vuosina 2010–2020 ja Vipusen opintopisteluokkien konvertointi opintopisteiksi raportin laskelmissa

Kuva 13: Amk-opiskelijoiden keskimääräiset opintopisteet vuosina 2010–2020

Ammattikorkeakouluissa opiskelevien vuoden aikana suorittamat opintopisteet saadaan Vipusen opintopisteluokittaisesta datasta, mikä on konvertoitu laskelmiin Taulukon 5 kuvaamalla tavalla. Vuoden 2020 keskiarvoissa tilastot eivät olleet 7.1.2020 vielä valmiit, joten niissä on käytetty tilastollisia menetelmiä koko vuoden tuloksen saamiseksi. Vuoden 2020 luvut ovat suuntaa antavia ennakkotietoja. Taustamuuttujissa on yamk-tutkintoja lukuun ottamatta käsitelty vain amk-tutkintoa opiskelevia.

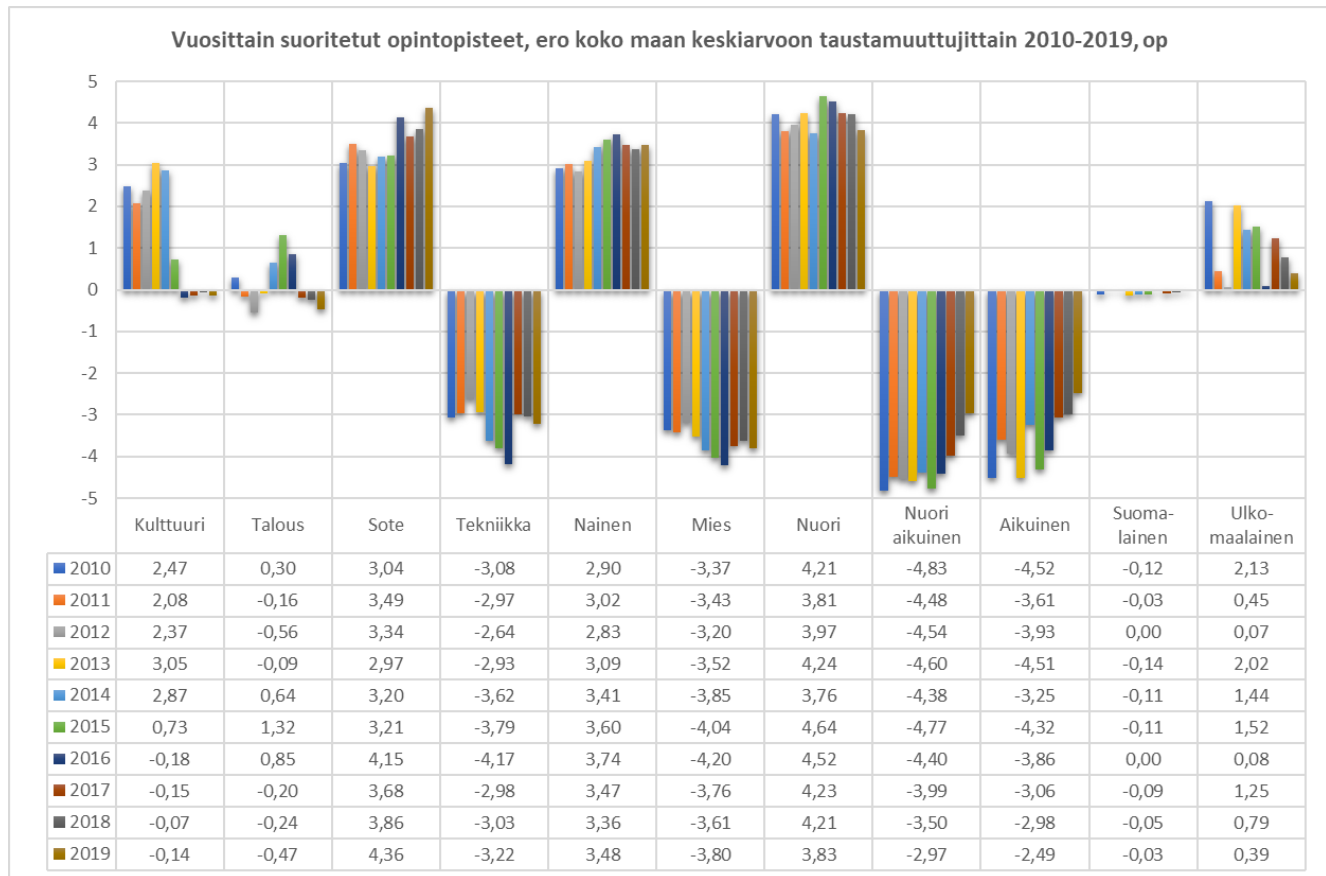
Vuosittaisten opintopisteiden määrä kasvoi erittäin nopeasti 2010–2017, minkä jälkeen määrä kääntyi selvään ja nopeaan laskuun. Vuoden 2019 ennuste 46,4 tarkentui 45,4 tasolle, eli lasku jatkui myös vuonna 2019. Samoin sen ennakoidaan jatkuvan vuonna 2020, jopa kiihtyen. Tosin ennustetta laskee syksyllä aloittavien opiskelijoiden suuri määrä.

Kuva 14: Ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden keskimääräisten opintopisteiden vuosimuutos% 2020 vs. 2019

Vuodelta 2020 on opintopistesuorituksista olemassa vain ennakkotieto. Sen pohjalta on tilastollisin menetelmin tehty ennuste lopullisista tuloksista. Vuonna 2019 tämä ennuste heitti lopulliseen nähden kaikkien opiskelijoiden osalta yhdellä kokonaisella opintopisteellä, joten myös vuoden 2020 lukuihin tulee suhtautua suuntaa antavina.

Keskimääräinen suoritettujen opintopisteiden määrä on laskemassa keskimäärin yli neljällä prosentilla. Alustavien tietojen mukaan poikkeukset trendiin tekevät talouden ISCED-korin sekä aikuisopiskelijat. Sote-alan ja nuorten opiskelijoiden keskimääräiset opintopisteet ovat laskemassa eniten suhteessa vuoteen 2019. Suomalaisista ja ulkomaalaisista opiskelijoista on toteumatieto vuodelta 2019. Ulkomaalaisten suorittamien opintopisteiden keskiarvo laski hieman suomalaisten suorittamia enemmän.

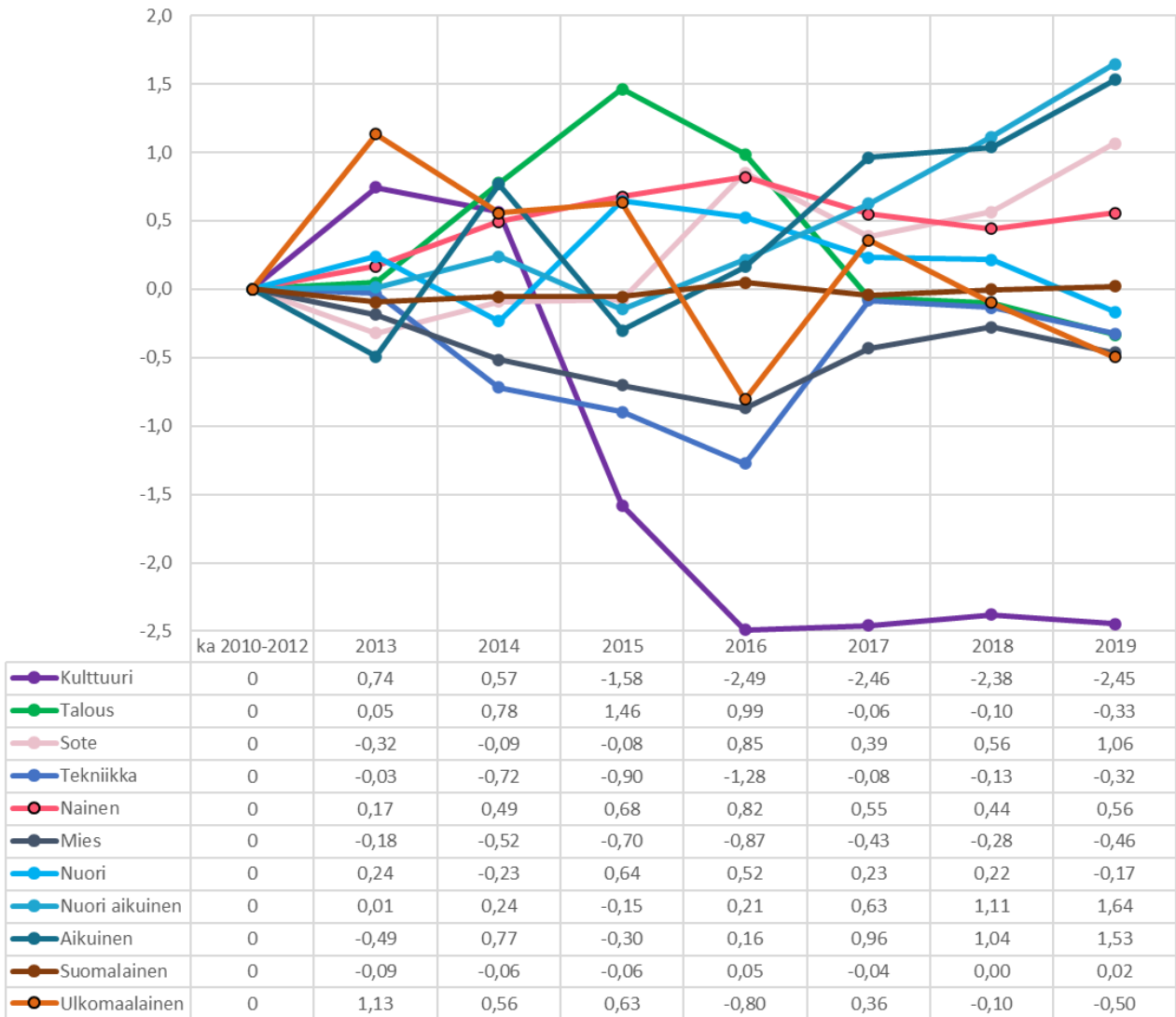

Kuva 15: Vuosittain suoritettut opintopisteet, ero koko maan keskiarvoon taustamuuttujittain 2010–2019, op

Kuvasta 15 ei ole mukana vuoden 2020 ennusteita, koska ne on käsitelty edellisellä sivulla. Näin kuvan 15 perusteella voidaan käsitellä vuoden 2019 tietoja, joiden toteumatiedot ovat saatavilla. ISCED-korien välillä on opintopisteiden suorittamisessa varsin suuria eroja. Ylivoimaisesti aktiivisinta opiskelu on sore-alalla, missä opintopisteitä suoritetaan noin neljä yli keskiarvon. Toisessa ääripäässä on tekniikka, missä opintopisteitä suoritetaan kolme koko maan keskiarvoa ja seitsemän sote-alaa vähemmän. Vuonna 2019 sote-alan keskiarvo hieman parani, mutta tekniikan heikkeni.

Sukupuolella ja iällä on suuri vaikutus suoritettuihin opintopisteisiin, joskin sukupuolten osalta ISCED-ala selittää myös paljon. Naisten suorittamien opintopisteiden keskiarvo on ollut koko maan keskiarvoon suhteutettuna laskussa vuodet 2016–2018, mutta nousi hieman vuonna 2019 päätyen lähes 3,5 pisteeseen yli koko maan keskiarvon. Miehillä keskiarvo puolestaan laski tasolle 3,8 alle koko maan keskiarvon. Miesten keskiarvo on siis tekniikan ISCED-korin keskiarvoakin heikompi. Ikäluokista nuoret opiskelevat selvästi ahkerimmin, joskin ero muihin ikäryhmiin on laskenut merkittävästi vuoden 2015 huipun jälkeen. Nuoret suorittavat lähes neljä pistettä keskiarvoa enemmän, kun luku on nuorilla aikuisilla kolme ja aikuisilla 2,5 opintopistettä alle koko maan keskiarvon.

Vuosittain suoritettujen opintopisteiden kehitys taustamuuttujittain suhteessa koko maan keskiarvoon 2010-2019
(ero opintopisteinä, ka 2010-2012 = 1)

Kuva 16: Vuosittain suoritettujen opintopisteiden kehitys taustamuuttujittain suhteessa koko maan keskiarvoon 2010–2019

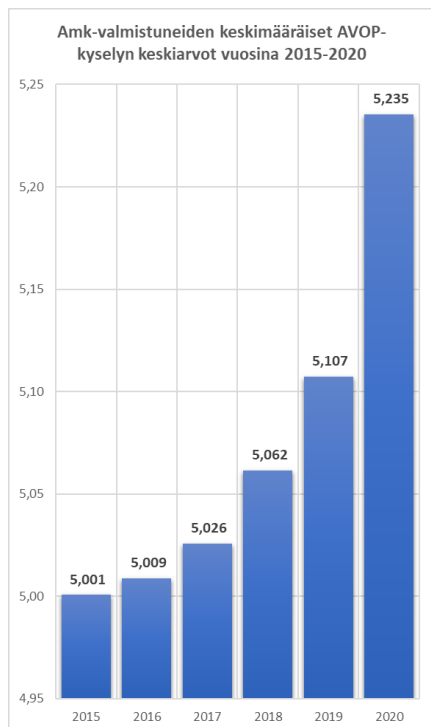
Vuosittain suoritettujen opintopisteiden lukumäärä tuntuu olevan hyvin vankasti korrelaatiossa taustamuuttujien kanssa, sillä usean vuoden mittaisia rajuja muutoksia ei juurikaan nähdä. Kulttuurin vuonna 2015 alkanut lasku on poikkeus sääntöön. Pienemmässä määrin poikkeuksina voidaan pitää myös nuorten aikuisten ja aikuisopiskelijoiden suorittamien opintopisteiden kokoon maan keskiarvoon suhteutetun määrän selvää kasvua, mikä on jatkunut voimistuvana ilmiönä jo usean vuoden ajan. Kulttuurin lisäksi talouden ja tekniikan kohdalla on nähtävissä mielenkiintoisia kehityskulkuja. Talouden opiskelijoilla vuonna 2015 huipun saavuttanut kasvu kääntyi laskuun ja tekniikassa päinvastoin vuonna 2016 pohjan saavuttanut lasku kääntyi selvään nousuun jo seuraavana vuonna.

4.5. Opiskelijapalaute

Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden AVOP-vastausten kaikkien kysymysten keskiarvot taustamuuttujittain vuosina 2015-2020							
Taustamuuttuja	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos 20 vs. 19
Kulttuuri	4,924	4,970	4,938	4,963	4,958	5,037	1,6 %
Talous	5,048	5,076	5,108	5,129	5,186	5,284	1,9 %
Sote	5,041	5,018	5,008	5,037	5,072	5,229	3,1 %
Tekniikka	4,932	4,940	4,988	5,052	5,111	5,238	2,5 %
AMK	5,001	5,009	5,026	5,062	5,107	5,235	2,5 %
YAMK	-	5,163	5,365	5,400	5,451	5,561	2,0 %
Nainen	5,009	5,001	5,012	5,038	5,081	5,221	2,7 %
Mies	4,998	5,034	5,048	5,102	5,149	5,262	2,2 %
Nuori	4,981	4,987	5,001	5,069	5,118	5,250	2,6 %
Nuori aikuinen	4,959	4,972	4,999	5,026	5,066	5,194	2,5 %
Aikuinen	5,148	5,149	5,145	5,134	5,190	5,309	2,3 %
Suomalainen	4,975	4,978	4,996	5,031	5,077	5,205	2,5 %
Ulkomaalainen*	5,272	5,316	5,273	5,330	5,376	5,481	2,0 %
Yhteensä (amk)	5,001	5,009	5,026	5,062	5,107	5,235	2,5 %

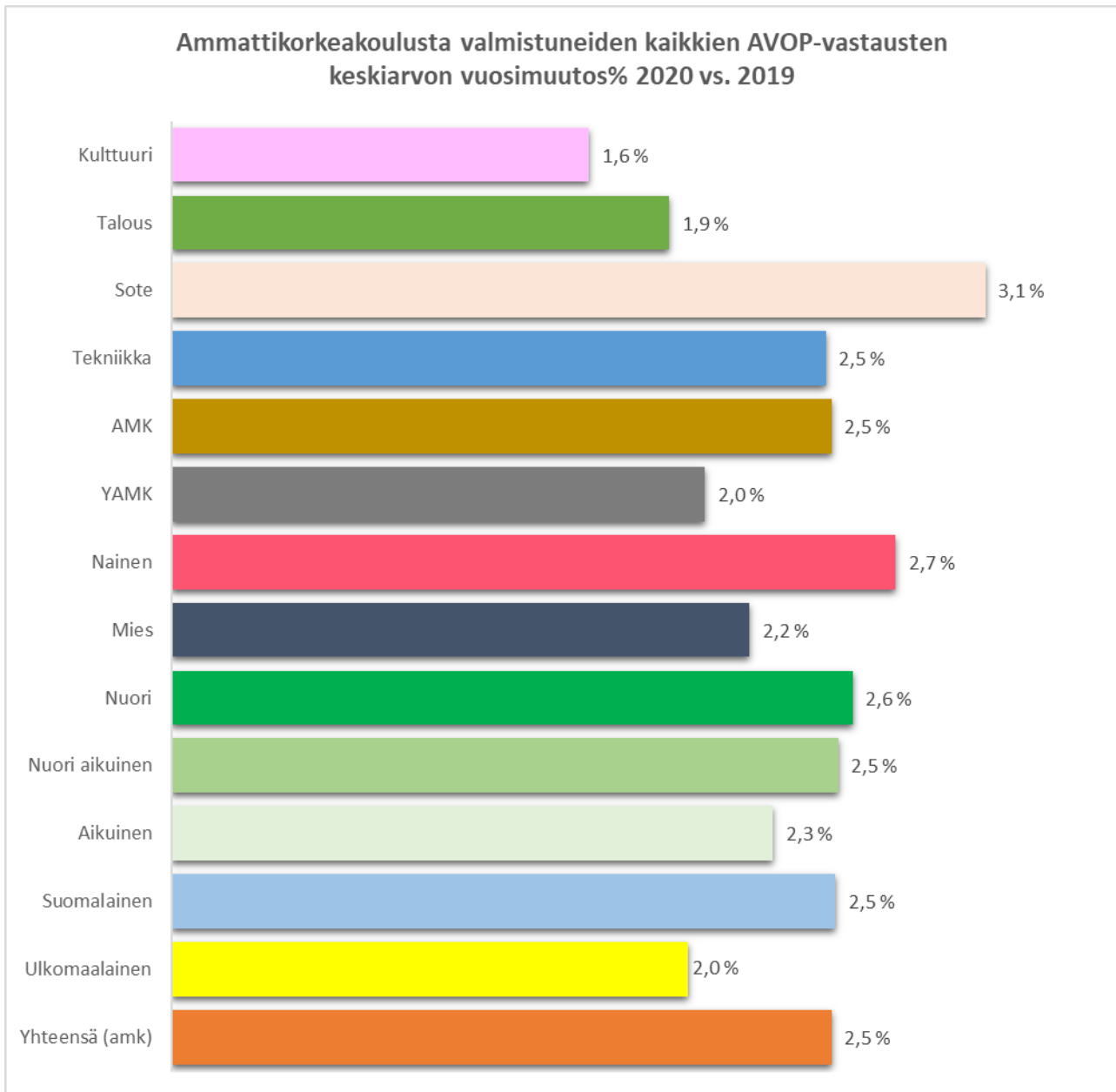
Lähde: Extra Vipunen / Opiskelijapalaute / AVOP 8.1.2021, *Ulkomaalaiset on laskettu niistä, joiden tutkinnon kieli merkitty englanniksi, todellisuudesta näistä valmistuneista noin 1/3 on suomalaisia

Taulukko 6: Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden AVOP-vastausten kaikkien kysymysten keskiarvot taustamuuttujittain vuosina 2015–2020

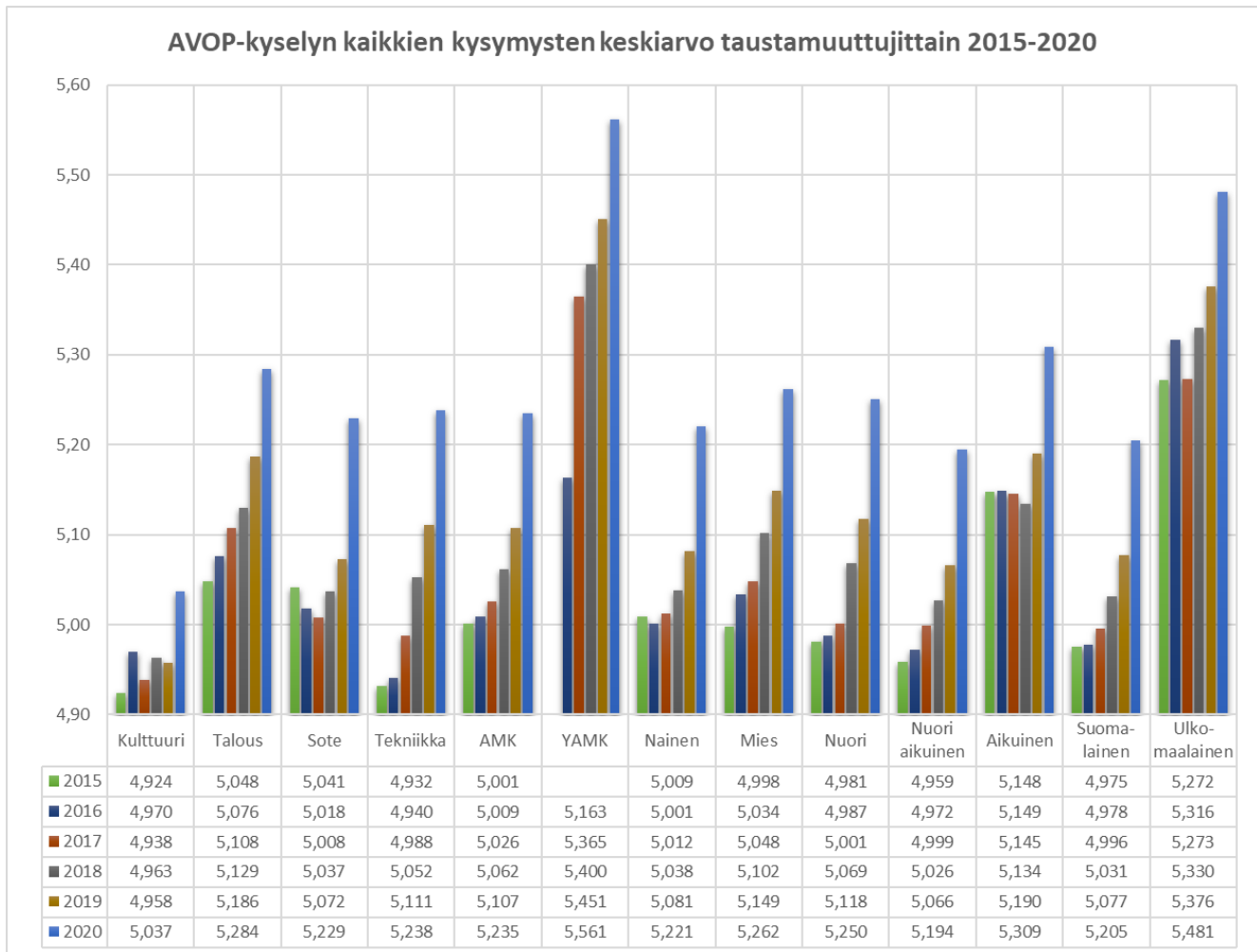
Taulukko 7: Amk-valmistuneiden keskimääräiset AVOP-kyselyn keskiarvot vuosina 2015–2020

Ammattikorkeakoulusta valmistuneilta kerättävä AVOP-opiskelijapalaute on vuodesta 2015 lähtien tuottanut erittäin laadukasta ja arvokasta tietoa lähes sadalla kysymyksellään. Sen kaikkien kysymysten keskiarvo on noussut jokaisena vuotena, mutta erityisen paljon vuonna 2020, peräti 2,5 prosentilla. Muutosta vuonna 2020 voidaan pitää jopa hämmästyttävän suurena, leimasihan vuotta korona ja kaikenlaiset siihen liittyvät haasteet. Nämä saattavatkin jollain tavalla näkyä tuloksissa, mutta ehkä hieman yllättävällä tavalla. Asiaa on hyvä selvittää kevään Opiskelijapalaute 2020 -raportissa tarkemmin. Opiskelijaryhmien välillä on varsin suuria eroja keskiarvon vaihdella kulttuurista valmistuneiden 5,04 ja yamk-tutkintoon valmistuneiden 5,56 välillä. Vuonna 2020 tapahtunut positiivinen trendi koski kuitenkin kaikkia – ja myös varsin tasaisesti.

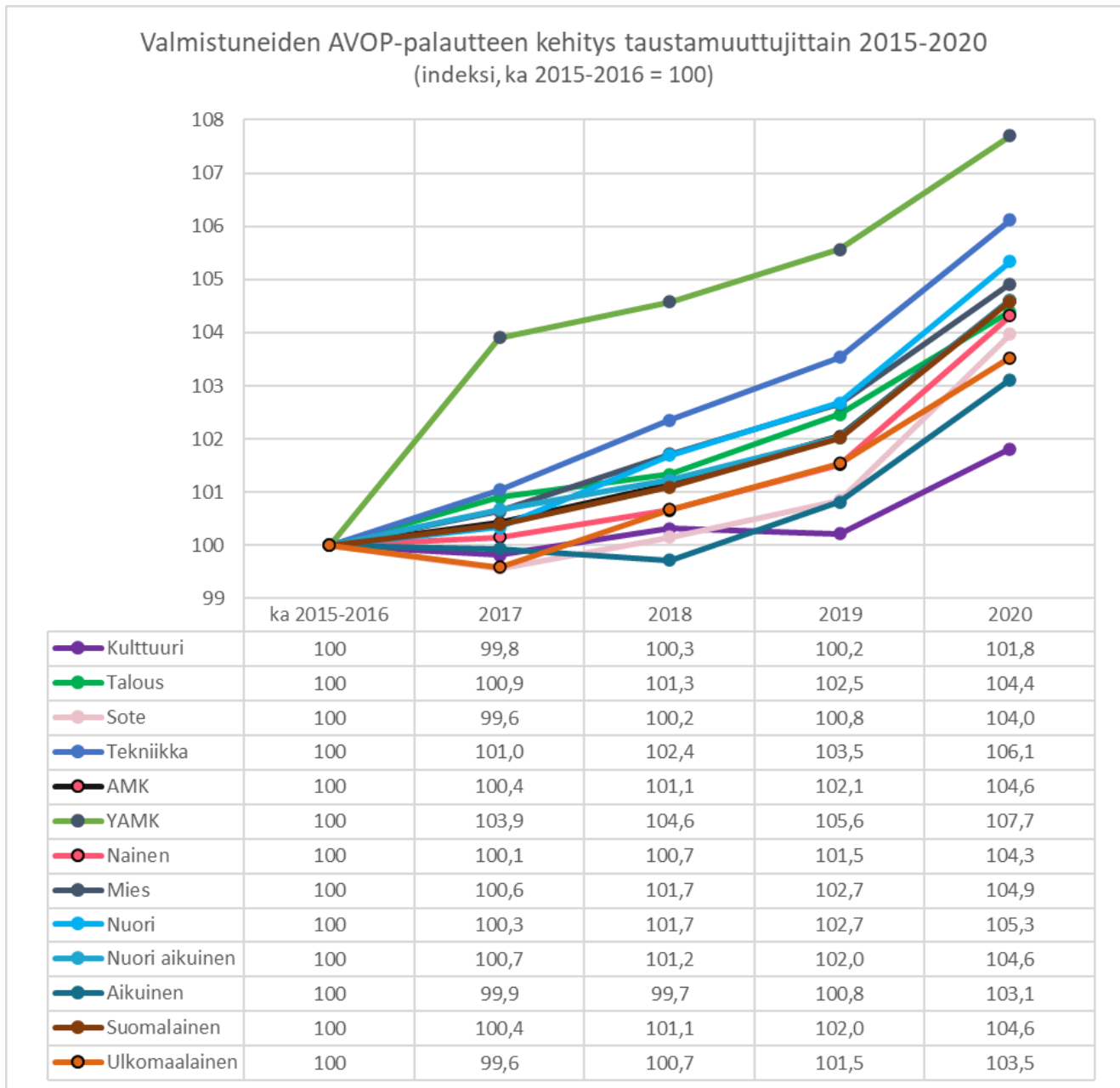
Kuva 17: Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden kaikkien AVOP-vastausten keskiarvon vuosimuutos% 2020 vs. 2019

Muutoksen tasaisuus ilmenee hyvin kuvassa 17. Suurimmat ääripäät olivat kulttuurin ja soten valmistuneet, joiden antaman palautteen keskiarvo parani 1,6 % ja 3,1 %. Kaikki muut opiskelijaryhmät olivat välillä 1,9 % ja 2,7 %. Koko maan ammattikorkeakoulututkintoon valmistuneiden antama palaute parani keskimäärin 2,5 %. Jonkin verran eroja trendissä kuitenkin ilmeni. Naisten vastausten keskiarvo parani miesten antamaa enemmän, mikä lienee ollut yhteydessä sote-alan hyvään trendiin. Ikäluokista nuorten antama palaute parani muita enemmän, joskin vain hiukan. Ulkomaalaisten antama palaute parani selvästi suomalaisten antamaa vähemmän. Kokonaisuudessaan ennen heikompaa palautetta antaneiden ryhmien keskiarvo nousi eniten, poikkeuksena kulttuurista valmistuneiden.

Kuva 18: AVOP-kyselyn kaikkien kysymysten keskiarvo taustamuuttujittain 2015–2020

Kuvasta 18 ilmenee selkeästi sekä eri opiskelijaryhmien keskiarvot että näiden väliset erot. ISCED-aloista kulttuurin keskiarvo oli jämähtänyt hyvin lähelle 2015, mutta nousi nyt kaikkien muiden tavoin. Joskin ero muihin kasvoi entisestään nousun ollessa tarkasteltavien ryhmien pienintä. Talouden ISCED-korista valmistuneet antavat yhä parasta palautetta, joskin sote ja tekniikka ottivat sitä kiinni. Samalla soten keskiarvo nousi lähes tasoihin tekniikan kanssa. Yamk-tutkintoon valmistuneet antavat yhtä selvästi amk-tutkintoon valmistuneita parempaa palautetta, joskin ero hieman pieneni vuonna 2020. Miesten antama palaute on vuodesta 2016 lähtien ollut naisten antamaa parempaa, ja on vieläkin, vaikka naiset ottivat keskiarvossa aika paljon kiinni vuonna 2020. Aikuisopiskelijat antavat muita parempaa palautetta, mutta ero on koko ajan supistunut keskiarvon taantuessa vuosina 2015–2018. Nyt nuorten antama palaute on enää 0,06 pisteen päässä. Ulkomaalaisten antama palaute on koko tarkastelujakson ollut selvästi suomalaisten antamaa korkeammalla tasolla. Ero on vuonna 2020 peräti 0,27 pistettä, joskin tämä on 0,03 pistettä vähemmän kuin vuonna 2019.

Kuva 19: Valmistuneiden AVOP-palautteen kehitys taustamuuttujittain 2015–2020

Kaikkien opiskelijaryhmien AVOP-palautteen kaikkien kysymysten keskiarvo on vuonna 2020 selvästi korkeammalla tasolla kuin vuosien 2015–2016 keskiarvo. Kulttuuri on jäänyt kehityksessä muista jälkeä kasvun ollessa yhteensä vain alle kaksi prosenttia. Selvästi eniten keskiarvo on parantunut yamk-tutkintoon valmistuneilla, joskin heillä suurin nousu ajoittuu vuodelle 2017. Toiseksi eniten opiskelijapalaute on vuoden 2016 jälkeen noussut tekniikan ammattikorkeakoulututkintoon valmistuneilla, yli kuusi prosenttia. Myös nuorten ja miesten antama palaute on noussut selvästi. Kulttuurin ohella aikuisten ja ulkomaalaisten antama palaute on kasvanut selvästi keskimääräistä hitaammin.

5. Yhteenveto

Tilastokatsauksessa on käyty läpi laajalta ammattikorkeakoulun tutkintoja koskevia tilastoja ja tunnistettu niistä trendejä. Esitetyt tilastot antavat vihiä tulevasta, sillä valmistuneiden määrässä tapahtuvia muutoksia voidaan luotettavasti ennakoida aloittaneiden ja opiskelijoiden lukumääriä seuraamalla. Tämä voidaan tehdä jokaisen taustamuuttujan osalta erikseen. Yhteenvetona raportista voidaan vuoden 2020 osalta nostaa kolme huomionarvoista trendiä:

1. Opiskelijamäärässä tapahtunut nopea kasvu

Pidemmällä tähtäimellä tarkastellen opiskelijamäärän merkittävä nousu oli vuoden 2020 merkittävin tilastollinen kehitystrendi ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksessa. Uusien opiskelijoiden määrän kasvun syyt – erillisrahoitetut tutkinnot ja amk-tutkintokiintiön kasvu – olivat tiedossa, mutta silti kasvun voimakkuus on yllätys. Suuri kysymys tällaisen kasvun jälkeen on sen pysyvyys – oliko vuosi 2020 uuden ajanjakson alku vai osin ainutkertaisten olosuhteiden aiheuttama poikkeus? Todennäköisesti vastaus on jotain näiden väliltä.

2. Nuorten opiskelijoiden osuus kääntyi pitkän laskun jälkeen nousuun

Toinen merkittävä uusi kehityskulku koettiin nuorten opiskelijoiden kohdalla. Pitkään jatkunut raju laskutrendi nuorten kohdalla vaihtui kasvuksi, kun nuorten osuus kasvoi eniten uusista opiskelijoista. Tämä on todennäköisesti seurausta opiskelijavalinnassa tehdyistä uudistuksista ja viittaa näiden uudistusten saavuttaneen ainakin yhden tavoitteensa mainiosti. Suuremmissa kuvassa tämä kehitys antaa toivoa opiskelemaan päässeiden ja valmistuneiden keski-ikäen laskusta tulevaisuudessa.

3. Koronalla ei tuntunut olleen merkittävää vaikutusta – ainakaan negatiiviseen suuntaan

Keväällä näytti siltä, että korona mullistaa ammattikorkeakoulujen arjen erittäin negatiivisella tavalla. Tämä näkyi toukokuun valmistuneiden määrässä erittäin suurena laskuna verrattuna vuoteen 2019. Mutta lopulta ainakin lyhyen aikavälin vaikutukset olivat varsin pienet, tai ainakaan niitä ei näy käsitellyissä tilastoissa negatiivisessa mielessä. Sen sijaan positiivisia yllätyksiä on useita. Näistä tärkein on valmistuneiden määrän uusi ennätys ja lukumäärän kasvu selvästi vuoden alun ennen koronaa tehtyjä ennusteita suuremmaksi. Toinen yllätys oli ennätysellisen hyvä tulos tutkintoon valmistuneiden opiskelijapalautteessa. Korona ei siis ainakaan ollut jättänyt hapanta makua valmistuneiden suuhun, päinvastoin sen hyvä hoito on voinut osaltaan olla parantamassa valmistuneiden antamia arvioita.